

Képzési

ült a berlini kö... Fekete Tivadar... odabar muzsiká... rari strofákat irt... szolozsvári ember... zeket a strofákat... a énekelni. Fülöp... főpincére, akit... gen értékel a kö... kocioszamba menő... egi Manyival be... Meluzinában elér... ett a színház, na... nokban lép fel... az új attrakciók... a Csodabár...

ert-est. Szimfonia.

zenekar és tenor-

gedühangy.

ovitz. 20.15: Fil-

zene.

ivüli műsorszám.

négyes.

hangy.

gyar óra.

mmofón. 22: Da-

fiók, tangoszőlök.

mfonikus hangy.

mber 13.

mfón. 12.30: Hi-

mulók órája. 16:

is. 17.15: Hírek.

18: Radiógye-

Verdi: Alarcos

ürek.

erseny. 9.30: Hi-

szó az Egyetemi

entés. 12.05: A

k hangversenye.

időjelzés, időjá-

k. 4.45: Pontos

ss, hírek. 5: Ver

Lili és Derényi

es-szalónekar

Hamlet. Lehár:

ly: Sárbogárd.

enyi-Szővényi.

Kallos D.: So-

n: Ott lenn dé-

n. 6.30: „Luca

sa Fábrián Ernő.

30: Felhő Klári.

30: Honvédgya-

időjelzés, időjá-

Cigányzene.

A szép Rizett e.

pe: A modell e.

on.

an. 20.30: Zsidó

Velencei má-

zongorás.

s lakodalom.

etések

en kézimunkát

salójában Ma-

ekt román, né-

rsírot. Ajánla-

doba kéretnek.

ont keres. El-

gy anyahelyet-

szével a kiadó

ter hosszu, fél

vastag desz

eladó. Cím a

apiáron vesz

s. Kornis necc

XIII. EVF. * SZAM 273
[10]—Kolozsvar, 1930
december 13 Szombat
5691 EV - Kiszlev 23

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre 1150 lej
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Új Kelet az egye-
és bansági zsidóság
napilapja
Cikkeink utánnym
forrás megjelölése
meg
Kéziratokat nem küldünk vissza
megőrzésükre nem vállalkozunk

Ramasetter Robert

BUDAPEST

KELET

ESZÉK POLITIKAI NAPILAP

Kellogg és Titulescu

Stockholmban nagy pompával zajlottak le a Nobel-díjak kiosztásával kapcsolatos ünnepségek. A díjakat maga a svéd király nyújtotta át a kiüntetteknek, többek között Kellogg amerikai államtitkárnak, a békedíj nyertesének is. Az ünnepség kétségkívül szép és lélekemelő volt, a világbeáldozóinak fölöttébb sok meglepetést és fölös megaláztatást nyújtott. Az ünnepség ünnepélyességét Kellogg államtitkár még azzal is fokozta, hogy egy intervjújában ismételtel kijelentette, miszerint Amerika politikusaiknak egyik legfőbb óhaja a világbéke fenntartása.

A tények, sajnos, homlokegyenest ellentmondanak ennek a kijelentésnek, mert hiszen csak alig pár nappal ezelőtti szövedt szét az a leszerelést előkészítő genfi konferencia, melynek tárgyalásai inkább tragikumikusoknak voltak mondhatók, semmint arra vallottak volna, hogy a nagyhatalmak delegátusai komolyan veszik a leszerelés ügyét. Ne felejtjük el, hogy a világ-háború előtt is voltak érvényben különböző béke-okmányok, amelyek a világbékét garantálták s mégis: a világ-háború máról-holnapra kitört, fittyet hányva az írott malasztoknak. Ha a Nobel-díj a jóhiszemű és jóakaratu emberek megjutalmazására alapítottott, ugy kétségtelenül megilleti Kellogg amerikai államtitkárt. Megilleti azért, mert napjainkban a jószándék is érdemszámba mehet a rosszindulat végtelen tengerében. Megilleti, bár azt hisszük, hogy a Nobel-féle békedíj a mai veszedelmek és tornyosuló viharok közepette inkább azt, illetőleg azokat illetné meg, akik valamilyen gyakorlati úton tesznek valamit a világbéke érdekében. Már pedig gyakorlatilag csak az a politikus, vagy államférfiu működhet szerencsésen közre a béke megszilárdításán, aki tetté és való-sággá tudja váltani a leszerelést, a hadügyi költségvetéseknek olyan minimura való leszorítását, mely a hadseregeket rendfenntartó-alakulatokká s a nemzeti biztonság órévé szervezi át; nemzetközi statutumokkal és biztosítékokkal teszi kizárta a támadó háborút épügy, mint a védelmi háborút.

Mindaddig, amíg ez az annyiszor hangoztatott, napjainkban különösen divatos pacifista követelés nem ölt valóságot: a világbékéről beszélni üres szöfia marad s a Nobel-díj csak a béke szándékát, nem pedig a béke érdekében véghezvitt cselekedeteket koszoruzhatja meg. Hogy azonban ez a világbéke megvalósulhassék, ahhoz nemcsak a nemzetek egymásközötti viszonyában kell beállania a tényleges békének, hanem az egyes nemzeteken belül és az egyes nemzeteken kívül a gazdasági és termelési békének is helyre kell állania. Európa, sőt az egész világ gazdasági helyzete, a szinte infernális nyomor és kétségbeesés egyre hangsúlyosabban figyelmezteti a felelős posztokon állókat arra, hogy elérkezett a cselekvés tizenkettedik órája. Ma Európában közel 20 millió ember és e 20 millió ember családtagjai állanak a végső kétségbeesés előtt, állás, élelem és remények nélkül — a zordon tél előtt. A munkanélküliség azonban még nem érte el kulminációs pontját, de nem érték el kulminációs pontjukat a középegyesítési összeomlásának egyre fokozódó lehetőségei sem. Gyárak, vállalatok, bankok és intézmények omlanak össze szinte naponta a tíz év előtt szerencsétlenül megrajzolt gazdasági és politikai struktúra következtében. Az elkeseredés, melyet a kétségbeesés mindenütt az izsáig hevít, kezdi elveszíteni türelmét s ahol a türelem elvész, — ott elvész a józan belátás, az

idegeken való uralkodni-tudás képessége is. Az ész helyét a szenvedély foglalja el s nagyon jól tudjuk, hogy a szenvedély vak, mely csak rombolásra képes. Titulescu, Románia londoni követe egy providenciális államférfi felkészültségével adott hangot egy londoni banketten ennek a hangulatnak. Titulescu elegáns világfi, nyugodt és fölényes európeér, aki minden bizonytalán távol áll attól, hogy ideges dilet-

táns módjára rémképeket rapzolgasson fel az elborult európai horizontra. S ha mégis ilyen pesszimisztikus kijelentésekre ragadtatja magát, akkor ez nyilván nyílt szemének, nyílt eszének és szeizmografikus érzékenységének velejárója. Minden korszaknak, minden nagy történelmi változások előtt álló időknek meg voltak a Titulescuhoz hasonló világosfejű heroldjai. Sajnos, azonban a legtöbb esetben a

világos koponyákat nagyon későn, vagy már csak akkor értették meg, amikor a jóslat beteljesedett. Szeretnők, ha Titulescu nemzetközi tekintélye felébresztené azokat a politikusokat, akik a nagy történelmi feladatok, valamint saját bűneik és tehetetlenségeik ódiuma elől érthetetlen és könynyelmű optimizmusba menekülnek s akkor, amikor már minden késő: mossák a kezeiket.

A december 10-i bukaresti rombolások a kamara előtt

Landau és Jorga éles szócsatája a kamarában az antiszemita zavargásokról

Újra megállapították, hogy a zavargásokat „felelőtlen elemek” és „ismeretlen tettesek” követték el

Lupu: „A kormány megverte már az egész országot”

Bucuresti—Bukarest, december 12. A kamara mai ülésén néhány jelentéklenségszerű felszólalás után Landau beszarabiai zsidó képviselő meg az emelvényre. Landau elmondja, hogy a házszabályok megállapított időn belül nem kapott választ a belügyminiszterrel arra az interpellációra, amelyet december 4-én mondott el a brailai diákkongresszust követő diákexcesszusokkal kapcsolatosan. A kormány minden megnyugtató kijelentései ellenére ismét teljes virágzásnak indult az antiszemita diákmozgalom, amely a békés zsidó lakosság inzultálásában és különböző vandalizmusok rendezésében éli ki magát. A tettesek büntetlenül maradtak és a rendőrség, mint rendesen, érzéketlenül nézte végig a történeteket.

December 10-én — mondja Landau — ilyen előzmények után természetesen megismétlődtek a kilengések. Az éjszendent felhasználva, antiszemita fiatal emberek békés járókelőket inzultáltak és a Grivita és Mosilor utcákban, valamint a dudesti városrészben bevették a zsidó üzletek kirakatait és cégtábláit. A tetteseket a diákságnak ugyanazon frakciójában kell keresni, amely már évek óta fejeik és ablakok betörésében leli gyönyörűségét, ahelyett, hogy tanulna. A brailai kongresszus nem a romániai diákság, hanem az antiszemita diákok kongresszusa volt.

A közrend képviselői specializáltak magukat a közbe nem lépésben

A kormány nemcsak, hogy semmit nem tett a gyűlöletet hirdető mozgalom letörésére, de milliókkal támogatja ezeket a kongresszusokat, amelyek a szét-húzás, a gyűlölet és a rendbontásokra való felhívások szószékei. A közrend képviselői pedig nyilván specializáltak magukat abban, hogy nem lépnek közbe, ha ilyen excesszusok történnek. Kérdelem a miniszterelnök urat, hogy mindig a zsidóságnak kel-e vagyonával és becsületével megfizetnie az ilyen excesszusokat? Kérdelem továbbá a miniszterelnök urat, milyen intézkedéseket hajlandó fogamatosítani a kötele-ségüket nem teljesítő közigazgatási kö-zegekkel szemben, milyen szankciókat kíván alkalmazni azokkal szemben, akik az ország rendjét és nyugalalmát meg-zavarják. Amennyiben erre a bejelentésemre sem fogok választ kapni, úgy minden további nélkül megtartom interpellációmat.

Jorga Landaut támadja

Jorga professzor kér szót ezután. Rosszul tette Landau, mondja Jorga, hogy a kamara elé hozta ezt a kérdést, mielőtt még a vizsgálat befeje-

ződött volna. En nem vállalhatok felelősséget nevetlen uccagyermeknek ténylegesen szegényteljes cselekedeteiért, de nem engedhetem meg, hogy a román diákságot azonosítsák a rendbontó elemekkel. Landaunak meg kellett volna vennie amíg a bíróságok döntenek ebben a kérdésben, hogy azután az egyetem rektorátusa is megtehesse a szükséges intézkedéseket. Nagyon sajnálatos módon valóságos rendszer lett abból, hogy minden botrányért és rendzavarásért a diákokat teszik felelőssé és egyes lapok azt merték állítani, hogy én a tényleges rendbontokat védelmembe vettem. Ezért a rágalomért a bíróság előtt fogok magamnak elégtételt venni.

Mirescu nem vonja felelősségre az értelmi szerzőket?

Jorga: Az iskolában nem is engedtem meg az ilyen dolgokat. De azt sem engedhetem meg, hogy minduntalan belegázoljanak az egyetem becsületébe.

Cuza: Kik azok az értelmi szerzők.

Lupu éles filippikája a kormány ellen

Dr. Lupu tartja meg ezután nagy érdeklődéssel várt beszédét, amely ezúttal sem volt mentes apróbb botrányoktól. Lupu mindenekelőtt kijelenti, hogy a nemzeti-parasztpárt egysége nem létező valami. Annyi frakció született már meg, hogy meg sem lehet számlálni őket. A kormánynak nem volt gyakorlati gazdaságpolitikája. Hiányzik a párt feje, Maniu és Iulian többször mondott le, mint ahányszor kinevezték. A kormány egyetlen problémát sem oldott meg. Nem volt a kormánynak kiviteli és behozatali politikája sem. A buza ára egy lejre süllyedt kilogrammonként, a tojásért 3 lej fizetnek. Több tojást kellene termelni...

Pitigoiu képviselő nevet, mire Lupu rákiabál:

— Mit nevet, maga hülye!

Lupu a továbbiakban arról beszél, hogy az országban egyáltalán nem teng tul a kultúra, sok az analfabéta és ezért nem kellene iskolákat és tanítóképzőket megszüntetni. A kamatellenes törvényt reklamálja, majd elmondja, hogy egy szamosmegyei paraszt közlése szerint a szamosmegyei gazdák egy millió lejjel tartoznak. Maniu lelkész szamosmegyei képviselő ezt kétségbe vonja, mire Lupu rákiabál:

Mirescu ur! (Nagy derűtlenség.)

Vlad képviselő egyszerű receptje

Vlad galaci képviselő is hozzá szól a kérdéshez. Kijelenti, hogy Galacon is felelőtlen elemek követték el a rendbontásokat. Romániában nem létezik az antiszemita probléma s az egész zsidókérdés el volna intézve, ha Cuzát és Landaut hosszabb ideig bezárnák egyazon szobába.

A német párt a felirati vitában

Ezután áttérnek a napirendre. A válaszfelirati vitát folytatják és Hans ottó Roth, a romániai német párt elnöke szólal fel, aki rámutat arra, hogy a kapitalista társadalom súlyos válságon megy keresztül, amelyből csakis az európai államok összefogása révén lehet a kivezető utat megtalálni. Sajnálatának ad kifejezést afelett, hogy a nemzeti-parasztpárti kormány nem váltotta be programját és nem teljesítette a kisebbbsegekkel szemben vállalt kötelezettségeit sem.

Magá pap is, kamarai elnök is, tehát fogja be a száját!

Lupu folytatja beszédét és kijelenti, hogy egyrészt a szovjet veszedelmes konkurenciát csinál Romániának, másrészt pedig a nyugateurópai kapitalisták nem akarnak kölcsönt adni az országnak. A nemzeti-parasztpárti kormányra visszatérve, kijelenti, hogy ennek a kormánynak se feje, se lába — meg verette már a diákokat, a munkanélkülieket, a hadirokkantokat, a kereskedőket, az egész országot, amely elkeseredve várja már a kormány távozását.

A többségi képviselők hurrogásai közepette hagyja el Lupu az emelvényt. Manu lelkész kap még szót, aki kijelenti, hogy ha Lupu ilyen impertinens hangon fog beszélni Szamos megyében, úgy könnyen meggyűlik a baja.

Csapadékos időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint lényegtelen hőmérsékletváltozással még sok helyütt csapadék várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 5 fok Celsius volt.

„A cionista ügy hazámban teljes szimpátiára és az én személyi rokonszenvemre számíthat“

Marinkovics jugoszláv külügyminiszter görögországi útján egy újságíró előtt hitet tett a cionizmus mellett

A jugoszláv külügyminiszter szerint túlzás volna bármiféle fegyveres ütközéstől tartani a jövőben

Görög-jugoszláv vámunió van készülöben?

Athén, december 12. Marinkovics jugoszláv külügyminiszter tegnap délelőtt megérkezett Athénbe. A minisztert a pályaudvaron Mihalokopulosz görög külügyminiszter és felesége, Vucskovics Jován jugoszláv követ, a követség egész személyzete, valamint az athéni francia, csehszlovák és román követek fogadták.

Az egész görög sajtó lelkes és meleg cikkeiben foglalkozik Marinkovics külügyminiszter látogatásával. Az athéni lapok ismertetik a külügyminiszter politikai pályafutását és közlik az arcképét. Különösen feltűnőek az Eleftron Vima és az Estije című lapok rendkívül meleghangú cikkei, amelyek hangsúlyozzák azt a mély és őszinte barátságot, amelyet a görög nép a jugoszláv nemzettel iránt érez.

A görög politika jelenlegi vezetői ma a Balkán-népek szolidaritásán dolgoznak és így Belgrádban Marinkovics külügyminiszternek a görög politikussal való újabb találkozásait a mai körülmények között is rendkívül szerencsés momentumnak tartják.

Egy görögországi lap munkatársának sikerült hosszabb beszélgetést folytatnia Marinkovics jugoszláv külügyminiszterrel, aki a görög-jugoszláv viszonyról kapcsolatban a következő jelentős kijelentéseket tette:

— Egészen érthető és természetes, hogy utannak politikai jellege van. A két állam között azonban olyan őszinte a viszony, hogy a külpolitikáért felelős miniszterek kölcsönös látogatása egészen természetes esemény. Nem célszerű, hogy bármiféle felvilágosítást kérjenek és hogy bármilyen vitás kérdést rendezzenek. Köztünk szerencsére ilyenek nincsenek is, mert Görögország és Jugoszlávia között a viszony kitűnő.

Nincs szükség a viszony megjavítására

— Lehet-e még valamit tenni, hogy ez a viszony még inkább megjavuljon? — kérdezte az újságíró.

— Azt hiszem, hogy a mi viszonyunk olyan hogy semmiben sincs szükség annak megjavítására. Egyedüli feladatunk, hogy ezt a jóviszonyt továbbra is fenntartsuk és megőrizzük. A barátságot az idő fogja még szorosabbá tenni.

— Bizonyos körökben makacsul beszélnek egy közeli háborúról. Mi a véleménye erről a kérdéssel?

— Néhány nappal ezelőtt két ízben is alkalmam volt, hogy megmondjam erről a véleményemet. Szerintem túlzás volna bármiféle fegyveres ütközéstől tartani a közeljövőben. A különböző európai, egymással barátságos viszonyban levő államok, amelyeknek közös határai vannak, már megszüntették az utlevélkényszeret is a határok átlépésére, mint például Franciaország és Spanyolország, Franciaország és Belgium, Ausztria és Magyar ország.

— Miért nem szüntetik meg az utlevelet Jugoszlávia és Görögország között is, hogy ezzel megkönnyítsék az üzletemberek utazásait?

— Az utlevélkérdés nem függ a mi egymás közötti viszonyunktól, mert ha ez volna az utlevélkérdés oka, akkor azt már rég megszüntették volna.

— A görögországi zsidóságot kellemesen érintette az ön szerencsés intervenciója a cionista kérdésben a Népszövetség mandátumbizottságának legutóbbi ülésén. Mi a miniszter ur véleménye a zsidó nemzeti állam jövőjéről a legutóbbi angol fehér-könyv megjelentése után?

Britannia korrektül fogja teljesíteni köteleességét

— Azt hiszem hogy teljes bizalommal lehetünk Nagy-Britannia iránt, hogy az korrektül fogja végrehajtani mandatárius kötelezettségeit. Egyébként még nem volt megfelelő alkalom arra, hogy azzal a jelentéssel foglalkozzam, amelyet a Népszövetség leg-

közelebbi ülészekán elő kell terjesztenem. Ez az ügy egyébként hazámban teljes szimpátiára és az én személyi rokonszenvemre számíthat.

Belgrád december 12. Marinkovics külügyminiszter görögországi látogatásával kapcsolatban a belgrádi sajtó igen figyelemreméltó megjegyzéseket tesz. Többek között hangsúlyozza, hogy Jugoszláviának Görögországhoz való viszonyát semmiféle titok nem borítja, a két ország között semmiféle titkos szerződés nem áll fent, viszonyt a két országot semmiféle apró félreértés nem választja el egymástól. A két ország egymásközötti viszonyában kikapaso-

Kellemes borotválkozás és penge megtakarítás csakis a

NIVEA-CREME

használat után érhető el. Dörzsölje be arcát — szápanozás előtt — alaposan Nivea-krémmel. On csodálkozni fog, hogy azután a késő mly könnyedséggel szalad és minden legsebélyebb fájdalom nélkül és anélkül, hogy a borotva a bőrt izgatná, történik az eddig oly kellemetlen borotválkozás. Csakis a Nivea-Creme tartalmazza a bőrvédő eucerint és ebben rejlik kiténő hatása. Minták díjtalanul! A Nivea-Creme behatol a bőrho és nem hagy fényt maga után. Mindenütt kapható.

Dobozok 100.-, 50.-, 25.-, 12.-. Tubusok 100.-, 50.-, 25.- és 12.-. Budapest, Magyar-Ország, Vasút-utca 43.

lódta azok az adminisztrációs nehézségek is, amelyek a múltban igen sok félreértésre adtak okot. A két ország között intenzív gazdasági élet alakult ki, amelynek hatása alatt a két ország tradicionális barátsága még jobban kiéleződött. Ezt az őszinte baráti érzést a két ország gazdasági tényezőinek kölcsönös látogatása alkalmával is meg lehetett állapítani. Sőt Kofinasz volt görög pénzügyminiszter belgrádi tartózkodása alkalmával olyan baráti hangokat pendített meg, amelyek egy esetleges görög-jugoszláv vámunió létrehozását is elősegítik. Kofinasz, aki nagy koncepciójú politikus, nem minden alap nélkül mondotta hogy a vámunió feltételei már meg vannak, csak meg kellene valósítani a tervet.

Egy magyar fiatalember Bécsben jelölt egy rendőrt és főbelötte magát

Izgalmas kávéházi harc az öngyilkosjelölttel

Bécs, december 12. Ma este az egyik lipótvárosi kávéházban megjelent egy egzaltált viselkedésű ember, aki alig, hogy leült az egyik asztalhoz, hangoztatta, hogy véget vet életének, majd előrántotta revolverét, de tettét nem tudta végrehajtani, mert közbelépett a kávéháztulajdonos, aki megakadályozta a vendéget abban, hogy öngyilkosságot kövessen el. A személyzet közben rendőrt szaladt, aki ki-

akarta csavarni az életunt kezéből a revolvért, mely elsült és a rendőr bokájába furódott. A rendőr a lövéstől összesett és a fiatalember felhasználta a pillanatot és főbe lötte magát. A dulakodás következtében az egyik pincér is könnyebben megsérült. Az öngyilkos irataiból megállapították, hogy Gerendely István nagybelezsnai illetőségű lakos, aki Csehszlovákiából szökött meg a katonaságtól.

Az általános árredukció jegyében ül össze a temesvári országos kereskedő kongresszus

„Ha ez a próbálkozásunk sem sikerül, akkor elhárítunk magunktól minden felelősséget“

Az egész ország közvéleménye osztatlan érdeklődéssel tekint a vasárnapi kongresszus elé

Timisoara—Temesvár, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az egész ország közvéleménye osztatlan érdeklődéssel tekint a most vasárnap, december 14-én Temesváron a Lloyd-klub teremben megtartandó országos kereskedő kongresszus elé. A mostani válságos viszonyok között a napirenden olyan pontok szerepelnek, melyek a kereskedőszakmán keresztül vitális érdekeiben mélyen érintik az egész ország közvéleményét. A kereskedő társadalom eleve leszámolt a mostani tarthatatlan állapotokkal, megunta az éveken keresztül folytatott hiábavaló kilineselést, ezáltal leplezetlenül rá akar mutatni azokra a háttérben károsan tevékenykedő rugókra, melyek ezt a mostani lehetetlen helyzetet megteremtették és amelyek még most is teljes intenzitással az egész ország gazdasági gépezetét a tönk felé sodorják.

Árredukciót az egész vonalon

Ezen a kongresszuson az aradiak által beindított akció eredményeként első helyen az egész vonalon bevezetendő árredukció kérdése fog szerepelni. A kong-

resszus tehát ebből az alkalomból revízió alá fogja venni a házbérek és az egész országban egyetemesen január elsejétől általános házbérrédukciót kíván keresztülvinni. A mai viszonyok közepette ugyanis a kereskedők lehetetlennek tartják, hogy egyes helyeken egyes háztulajdonosok több évre kötött szerződések alapján még mindig olyan béreket szedjenek kereskedő bérlőiktől, melyek a mai adottságokat alapul véve a szerződés megkötésének idejében kialakított összeg kétszeresét, sőt sok helyen négyszeresét is jelentik. A kereskedő kalkuláció ugyanis oda konkludál, hogy a bérlő, aki 1925-26-ban üzlet-helyiségeit például okéért havi 6000 lejt fizetett, a mai leromlott üzletviszonyok közepette legfeljebb a szóbanforgó összeg felét fizetheti.

A kartellek ellen

Igen érdekes és tanulságos pontként még ott szerepel a kongresszus napirendjén a kartellek kérdése is. A kartellek ellen a kereskedők már rég óta folytatnak elkeseredett harcot, eddig azonban ennek a kartellellenes harcnak

vajmi kevés eredménye volt. Ép ezért a kereskedők ezen a kongresszuson ultimátum formájában a végső eszközökhöz fognak folyamodni: ha kell még bojkottól sem fognak visszariadni.

A kartellek ugyanis a kereskedő társadalom szerint teljesen megbénították a szabadkereskedelmet s azonkívül, hogy a kereskedőket teljesen a tönk szélére juttatták, az egész vonalon általános árdragulást vezettek be. Adatokkal igazolják, hogy a kartellek által produkált áruknál a kereskedők semmit sem keresnek s ennek ellenére ezek a produktumok a legdrágábban kerülnek a piaci forgalomba. A kartellekkel eddig még senki a világon nem vehette fel eredményesen a küzdelmet, mert a vámnál és mindenütt speciális törvények védik érdekeiket. Ezen a helyzeten sürgősen és radikálisan akarnak változtatni a kereskedők és ebben a tekintetben mindenre el vannak szánva: az egész ország közvéleményét akarják megmozgatni, hogy az ország agyonnyomorított gazdasági életének e szomorú fejezetét egyszersmindenkorra lezárják.

Az adó és állami produktumok redukcója

Általános érdeklődésre tarthat még számot a kereskedőknek az az akciója is, mely az árredukció realizálása érdekében elsősorban a városi és az állami kincstári ügyvezetést keresik fel azzal, hogy az általános közérdek szemellett tartásával, követelik, hogy az állami és városi bérházak, valamint az állami és városi vállalatok produktumainak árait a mai követelményeknek megfelelően leszállítsák. És itt ebbe az akcióba kapcsolódik bele az adóredukció kérdése is. A kereskedők keresztül akarják vinni, hogy a remélhetőleg rövidesen bekövetkező olcsóbbulás után az állam is az adott helyzethez megfelelő koncessziókat tegyen a jövő évi adómegállapítás tekintetében.

Addig nem oszlik szét a kongresszus, míg megfelelő projektumokat nem dolgozott ki a helyzet szanálására

A napokban egyébként alkalmunk volt beszélni egy tekintélyes bánati nagykereskedővel, aki a jelenlegi helyzettel és a kongresszussal kapcsolatban a következőket mondotta lapunk munkatársának:

— Ez a kongresszus csak akkor érte el célját, ha komoly eredményeket is fel tud majd mutatni. En bízom ebben s ahogy én ismerem a kereskedő társadalom mai ekeseredett hangulatát, a kongresszus addig nem fog széjjelészlani, míg olyan projektumokat nem hozott tető alá, melyek ezt a mai kétségbeesztő helyzetet szanálják.

Az áru értéke és a közönség vásárlóereje

— Mindenekelőtt az általános árredukciókat kell keresztülvinni. És itt első sorban az a jelszavunk: le a kartellekkel. Minden körülmények között összhangba kell hozni az áru értékét a fogyasztó közönség tényleges vásárlóerejével. A vásárlásról leszokott polgárokat barátságos módszerekkel: tehát nyilvánvaló árredukcióval újból rá kell szoktatni az áru iránt való érdeklődésre. Mert tarthatatlan továbbra is az a helyzet, hogy a vásárlás egyesek patentiözött privilégiuma legyen.

— Le kell szögezmem — fejezte be szavait —, hogy a kereskedők terveik keresztülvitelére mindenre el vannak szánva. Meg fogjuk kísérelni most utoljára az államot az adó tekintetében, valamint a többi számbajövő faktorokat jobb belátásra bírni. De ha ez a próbálkozásunk sem sikerül, akkor elhárítunk magunktól minden felelősséget a bekövetkező eseményekért.

Fried Miksa

GLORIA kötő-szövő gyár

Össze s gyártmányainak gyári áron való árúsítása

Unió u. 4 — Deák Ferenc u. 3

Pulloverek, mellények Lei 169-161
Női ha isnyák " 19-161
Férfi zoknik " 12-161

**A KÖNYVPIAC UJDONSAGAI AL-
LANDOAN KAPHATOK AZ UJ KE-
LET KÖNYVOSZTALYÁN.**

Lázasan előkészít

Kolozsvár

Chuj-Koloz

Uj Kelet két szobájában munka folyik a nőkezetése megérdemlé sággal készített megartandó. Ebben a pillanatnak kerületi gozik Muresa kolozsvári koka különösen zik, mert hangzik — sz Kolozsváron, amelyek min számozva. M kereszttül való végzett a névtelen uccá utáni hajtóváltól számol belási hivatal.

— Ma délelő névtelen házat Muresan mér van a város

A népszámlálva vannak a viteléhez szűks A népszámlálás rok, (népszámlánybiztosok k surak világitják nagyobb alapos és minden jel kalommal tud igyekeznek ezt gyobb fontosság tani.

A népszámlálkozlóg Muresa munkatársunk gositásokat.

— Kolozsvár kerületre osztott kerületben küll adatgyűjtési m Minden harminc egy ellenőr fe lete alá tartozik több etapja lesz recenzorok első tüket s ez alka megismerkednek lettel. December másodsor is be ez alkalommal e írását. Az össze úrlap utján tört tulajdonosok ált alapján a recenz mas számú úrlap építési évére, az mint az abban illető épületben vonatkozólag tar

Ez tulajdonképp egy próbanépszáml nemcsak a tulajd lás adatainak e gálni, hanem egy lévő épületek szá tokat fog nyújtja harmadszor járja népszámlálási biz kiosztják az egy tulajdonképpeni r kat, amelyek ro cimet viselik: L (Menaj, Familie,

Ezek a úrlapok kat tartalmazták vezetéknev, 3. e anya, fiu, stb.) 4. nem, 6. kor, 7. szü állapot, (ennél a vegy, vagy elvált lani, hogy hány g halt el.) 9. vallás, úrlap utasítása sz kell bevallani, ame beszél és születési

Lázasan folynak a december 29-i népszámlálás előkészítő munkálatai

Husz kérdésre kell felelni a népszámlálási űrlapon az ország lakosságának

Kolozsváron háromszázötven népszámlálási biztos fog dolgozni

Cluj-Kolozsvár, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A városháza két szobájában már hetek óta lázas munka folyik. Dr. A. T. Muresan mérnökvezetésével minden dícséretet megérdemlő gondossággal és alapos-sággal készítik elő a december 29-ikén megtartandó országos népszámlálást. Ebben a pillanatban Kolozsvár városának kerületekre való felosztásán dolgozik Muresan mérnök, a népszámlálás kolozsvári kormánybiztosa. Ez a munka különösen nagy nehézségekbe ütközik, mert — bármily különösen is hangzik — százakra, sőt ezrekre rugott Kolozsváron azon épületek száma, amelyek mindeddig nem voltak megszámozva. Muresan mérnök heteken keresztül valóságos felderítő munkát végzett a város területén és ma már a névtelen utcák és számozatlan házak utáni hajtóvadászat sikeres befejezéséről számol be a kolozsvári népszámlálási hivatal.

Az utolsó névtelen ház...

— Ma délelőtt találtuk meg az utolsó névtelen házat — mondja mosolyogva Muresan mérnök — hét kilométerre van a város centrumától.

A népszámlálási iroda helyiségei telve vannak a népszámlálás kerestül-viteléhez szükséges nyomtatványokkal. A népszámlálás technikáját, a recenziókat, (népszámlálók) ellenőri és kormánybiztosok kötelességeit külön broszurák világítják meg. Minden a legnagyobb alapos-sággal van előkészítve és minden jel arra mutat, hogy ez alkalommal tudományos alapos-sággal igyekeznek ezt a kényes, de annál nagyobb fontosságú műveletet végrehajtani.

A népszámlálás technikájára vonatkozólag Muresan mérnök adja meg munkatársunknak a szükséges felvilágosításokat.

Az első etap: a házak összeírása

— Kolozsvár városát körülbelül 350 kerületre osztottuk fel. Minden egyes kerületben külön recenzior fogja az adatgyűjtési munkálatokat elvégezni. Minden harminc-nyegyven recenzior egy egy ellenőr fenhatósága és felügyelete alá tartozik. A népszámlálásnak több etapja lesz. A jövő hét elején a recenziorok első ízben járják be kerületeiket s ez alkalommal egyszersmind megismerkednek a népszámlálási kerülettel. December 24-ikén a recenziorok másodsor is bejárják kerületeiket s ez alkalommal elvégzik a házak összeírását. Az összeírás a hármasszámú űrlap útján történik, amelyet a háztulajdonosok által bementett adatok alapján a recenzior tölt ki. Ez a hármasszámú űrlap az egyes épületek építési évére, az épület anyagára, valamint az abban foglalt lakások és az illető épületben lakó családok számára vonatkozólag tartalmaz kérdéseket.

Ez tulajdonképpen nem egyéb, mint egy próbanépszámlálás, amely azonban nemcsak a tulajdonképpeni népszámlálás adatainak ellenőrzésére fog szolgálni, hanem egyúttal az országban lévő épületek számáról is pontos adatokat fog nyújtani. December 27-ikén harmadszor járják be kerületeiket a népszámlálási biztosok. Ez alkalommal kiosztják az egyes családok között a tulajdonképpeni népszámlálási űrlapokat, amelyek románul a következő címet viselik: *Lista de gospodărie, (Menaj, Familie, Casa).*

A népszámlálási űrlap

Ezek az űrlapok a következő rubrikákat tartalmaznak: 1. keresztnév, 2. vezetéknev, 3. családi jelleg (anya, fiu, stb.) 4. tartózkodási hely, 5. nem, 6. kor, 7. születési hely, 8. családi állapot, (ennél a pontnál a férjes özvegy, vagy elvált nőnek be kell vallani, hogy hány gyermeke él és hány halt el.) 9. vallás, 10. anyanyelv. (Az űrlap utasítása szerint azt a nyelvet kell bevallani, amelyet az illető otthon beszél és szüleitől hallott. Amennyiben

nem román az anyanyelve, ért-e románul.) 11. nemzetiség, (ebbe a rovatba a zsidóság zsidó nemzetiségének vallja magát), 12. állampolgárság, 13. irni, olvasni tudás, 14. iskolai végzettség, 15. főfoglalkozás, (hivatás, mesterség, a megélhetés főjövédelmi forrása.) 16. Milyen munkakört tölt be hivatásában (hivatali állás, rang, szolgálati viszony megjelölése.) 17. Milyen vállalatnál, vagy intézménynél munkálkodik. 18. Esetleges munkanélküliség oka. 19. Mellékfoglalkozás. 20. Megjegyzések. (Ide írandók be a netáni testi fogyatkozások.)

Az adatok összesítése

Mint mondtuk, ezeket az űrlapokat, amelyek román nyelven vannak kiállítva, két nappal december 29-ike előtt, tehát december 27-ikén fogják a népszámlálók szétosztani. Az űrlapokat december 28-ikán este kel kitölteni és a népszámlálás az országban 28-ikáról 29-ikére virradó éjjel 12 órakor megállapított népesedési viszonyai fogja visszatükrözni. Azokon a helyeken, ahol a családfő nem állította ki az űrlapot, ott ezt a népszámlálónak kell elvégeznie. Minden űrlapot azonban a családfőnek magának kell aláírni és az abban foglalt adatok helyességéért az aláíró viseli a felelősséget. December 29-ikén a népszámlálók beszedik az űrlapokat és be szolgáltatják azokat az ellenőröknek, ezek kontrollálják az űrlapokon foglalt adatok helyességét, majd ennek elvégzésével továbbítják az űrlapokat a kormánybiztoshoz. A

kormánybiztos elvégzi a kolozsvári adatok összesítését, de mindenesetre három napon belül kötelesek az űrlapokat Bukarestbe továbbítani.

Ettől a pillanattól kezdve az űrlapok megszűnnek nevek és családi viszonyok visszatükrözni lenni. Minden egyes űrlap számot kap és az adatok összesítését, az egész országra való feldolgozását, a különböző statisztikai adatok kiszámítását egy speciálisan erre a célra készített gép végzi, amelyet milliós költségekkel bérelt ki a népszámlálás időtartamára az egyik német gépgyártól a népszámlálási vezérigazgatóság.

Összeírják a kereskedelmi és iparvállalatokat

Ezenkívül van a népszámlálásnak még egy harmadik etapja is, amikor a kereskedelmi és ipari vállalatokat fogják összeírni. Ez az összeírás valószínűleg január közepén fog megtörténni. A kereskedelmi és iparvállalatok vezetői a következő kérdésre kell válaszoljanak: 1. a vállalat elnevezése, (védjegye), 2. a vállalat vezetőinek neve, 3. milyen minőségben vezeti a vállalatot, 4. a vállalat faja, 5. székhely, 6. mikor alapították, 7. mivel foglalkozik, mit termel, 8. 1930-ban alkalmazott személyzet kimutatása, 9. gépterő.

Hozzávetőlegesen 90 ezer lakosa van Kolozsvárnak

Muresan mérnök elmondotta, hogy a kolozsvári népszámlálási hivatalnak a

E szelvény

beküldőjének

mindkét Pond's kréméből, a nem-zetközi arisztokrátia e kedvelt szelvényéből, próbatu-

bust küldünk.

POND'S

T. Zaharia & Cernătescu uraknak, 181, Str. Popa Nan, București.
Mellébelek portáltségek fedeztetése
5 lelt helyiségben és három szobában
címre két, egy hétre elengedő Pond's
krémet tartalmazó próbatuást küldeni.
Név: _____
Cím: _____

házak előzetes összeírása alkalmával végzett hozzávetőleges számításai szerint a városnak 90 ezer lakosa van, az itt állomásozó katonák, az ittlakó diákok, valamint cselédek és háztartásbeli alkalmazottak nélkül, ugy, hogy a város lakossága teljes bizonyossággal meghaladja a 100 ezret.

Fő az udvariasság

A népszámlálók minden háztulajdonosnak és családnak bizonyítványt állítanak ki arról, hogy eleget tett a népszámlálás adatait bevalló kötelezettségének. Aki ezen kötelezettségének nem tenne eleget, 300-tól 2000 lejig terjedő büntetéssel sújtatik, a népszámláláshoz szóló törvény 5. szakasza szerint. A népszámláláshoz szükséges nyomtatványok 15 vagonot töltenek meg.

Végül Muresan mérnök kijelentette, hogy a népszámlálók utasítást kaptak felettes hatóságaiktól, hogy a legudvariassággal és a legelőzékenyebben végezzék munkájukat.

Levetette magát a harmadik emeletről és szörnyethalt Sole Sándor kolozsvári bélyegzőgyáros

Cluj-Kolozsvár, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Péntek reggel hét órakor tragikus módon vetett véget életének a köztisztviselő álló kolozsvári Sole Sándor vésnök. Sole Simon bélyegzőműhely-tulajdonos fia. Sole Sándor évek óta édesapja Jókai ut 2 szám alatti üzlethelyiségét vezette és vas-szorgalmával és kiváló szakértelmével felvirágoztatta a hatvan év óta fennálló üzletet, amelynek jövedelméből négytagú családját tartotta el és gyermekeit kitünő nevelésben tudta részesíteni. Sole egyike volt a törekvő, munkás polgároknak, aki a kora reggeli óráktól késő éjszakaig dolgozott és sikerült a legválságosabb időkben is üzletét minden zökkenés nélkül tovább vezetnie. Tragikus öngyilkossága a város zsidóságában osztatlan részvételt váltott ki, mert mindenki tudta, hogy Solet szerencsétlenül családi körülményei készítették végzetes tetténekk elkövetésére.

Sole Sándor tegnap 12 óráig dolgozott műhelyében. Ezután hazament és reggel hét órakor kelt fel. Családjá semmit sem vett észre Sole feldúlt lelkiállapotából. Viselkedésében semmi nem volt annak az embernek a feldúlt-ságából, aki egy félóra mulva a Generala épület harmadik emeletről levetette magát. Iskolába készülő gyermekeitől elbucsuzott, nem melegebben mint máskor,

mind egyiküknek adott pár lejt uszonnára

és azután elment a templomba. Innen felment a Generala palota harmadik emeletére és levetette magát. A palota lakói még reggeli álmukat aludták és a borzalmas zuhanás a ház mestert riasztotta fel, aki kirohant lakásából és

az udvaron vérben fetrengve, összetört tagokká találta meg Sole Sándort.

A ház mester azonnal a mentőkért telefonált és pár perc múlva már a mentőautó szállította Sole Sándort, aki még ekkor életben volt.

Még mielőtt azonban a mentő-állomásra érkeztek volna, a szerencsétlen ember rettenetes kínok között kiszenvedett.

A mentők most a Jókai uca 2 szám alatti, elegánsan berendezett lakására szállították a szerencsétlen embert, ahol közben már értesítették a hátramaradottakat a szerencsétlenségről. A család minden tagja reszketve várta, hogy vajjon a mentők tudnak-e segíteni az öngyilkoson és eközben holtan hozták haza Solet.

Sole halála futótüzként terjedt el a városban és mindenütt óriási megdöbbenést váltott ki. Soleről köztudomású volt, hogy évek óta súlyos családi gondjai vannak, házasélete szerencsétlen volt, annyira, hogy még három gyermeke sem tudta gondjait elfelejtetni. Édesapjával és testvéreivel éppen

családi élete következtében évek óta nem tartott fenn összeköttetést és Sole már hónapokkal ezelőtt említést tett egyik rokonának arról, hogy gondjai elől a halálba kell menekülnie.

Az öngyilkosság közvetlen okát senki nem tudja. Sole tegnap este egy klisen kezdett dolgozni, amit éjjel 12-kor befejezetlenül hagyott, jelétül annak, hogy pénteken reggel akarta a munkát folytatni. Az éjszaka folyamán kellett megérlelődnie benne az öngyilkosság gondolatának és ez az oka annak, hogy a szerencsétlen ember még levelet sem hagyhatott hátra hozzátartozóinak.

Rituális szokás szerint a tragikus halált halt embert még az öngyilkosság napján őszinte részvétel mellett délután fél 3-kor eltemették. Halálát ki-terjedt rokonsága gyászolja.

Van még egy pár igazán olcsó de közismerten utánozhatatlan kivitelű bundánk

Sealbundák 5000 lejtől
Csikóbundák 10.000 lejtől

Nagy választék minden szőrmeben!

Siessen, míg nem adtuk el őket!

Déri Szőrmeáruház

CLUJ

Str. Memorandului 3

ME

át — szappanosz...
állkozni fog, hogy
inden legcsekélyebb
ért igaztán, történik
akís a Nivea-Creme
tűnő hatása. Minták
és nem hagy fényt
tő.

volt. Ép ezert
gresszuson ulti
végső eszközhöz
kell még bojtot
adni.

a kereskedő tár-
n megbénították
s azonkívül,
jesen a tönk szé-
vonalon általa-
k be. Adatokkal
lek által produ-
dök semmit sem
ére ezek a prob-
ban kerülnek a
artellekkel eddig
nem vehette fel
met, mert a vám
iális törvények
a helyzetet sür-
akarnak változ-
ebben a tekintet-
nak szánva: az
ményét akarják
z ország agyon-
életének e szo-
zersmindenkorra

mi produktumok

re tarthat még
k az az akciója
realizálása érde-
rosi és az állami
keresik fel azzal,
zérdek szemellett
ogy az állami és
pint az állami és
ktumainak árait
nek megfelelően
e az akcióba kap-
ukciói kérdése is.
l akarják vinni,
videsen bekövet-
tán az állam is
egfelelő koncepc-
vi adómegállá-

zlik szét a kong-
megfelelő projek-
n dolgozott ki a
lására

oként alkalmunk
kintélyes bánati
a jelenlegi hely-
ssal kapcsolatban
ta lapunk munka

csak akkor érte
edményeket is fel
n bizom ebben s
kereskedő társa-
t hangulatát, a
a fog széjjelzola-
nokát nem hozott
mai kétségbeejtő

te és a közönség

általános árredük
inni. Es itt első
k: le a kartellek-
yek között össz-
aru értékét a fo-
nyleges vásárló-
l szokott polgá-
dusokkal: tehát,
óval újból rá kell
ant való érdeklő-
nt továbbra is az
árlás egyesek pa-
na legyen.

— fejezte be sza-
kedők terveik ke-
pre el vannak
sérelni most utol-
ló tekintetében,
bajóvó faktorokat
e ha ez a próbál-
akkor elhárítunk
elöltséget a beko-
ért.

Fried Miksa

NDONSÁGAI AL-
TOK AZ UJ KE-
LYABAN.

Titulescu szerint, ha a Népszövetség nem teremti meg a nemzetközi együttműködést, rövidesen súlyos katasztrófa szakad a világra

London, december 12. A népszövetségi ligák angol csoportjának londoni bankettjén Titulescu is felszólalt és a nemzetközi együttműködés szükségességét hangsúlyozta, amelynek létrehozása a Népszövetség feladata. Ha ezt elmulasztaná, minden különösebb

jóstehetség nélkül előre lehet látni, hogy talán már a közeljövőben újabb súlyos katasztrófa szakad a világra. Titulescu sürgette a világgazdasági válság enyhítésére szolgáló utak kijelölését is, amely szerinte szintén a Népszövetség feladatkörébe tartozik.

Steeg szenátor kormányalakítási kísérletének sikere a közép és jobbközép pártok magatartásától függ

Párizs, december 12. Steeg szenátor tegnap este is folytatta tárgyalásait és holnap délelőtt negyedtízkor Doumergue elnökhöz megy audienciára, hogy beszámoljon elért eredményeiről.

Steeg szenátor ma délelőtt beszámolt Doumergue köztársasági elnöknek eddigi tanácskozásai eredményéről. Délután Steeg a Quai d'Orsayn folytatta megbeszéléseit.

A designált miniszterelnök az újságírók előtt kijelentette, hogy egy-

előre még nincsen szó tárcák elosztásáról. Előbb meg kell vizsgálni azt, hogy lehetséges-e a kibékülés jegyében olyan kormányt megalakítani, amely többségre támaszkodhatik.

Politikai körökben általános a vélemény, hogy Steeg szenátor kormányalakítási kísérletét csak abban az esetben koronázhatja siker, ha a közép- és a jobbközép pártjai hajlandók vezetőiket a kormányba delegálni és ennek ellenében támogatják Steeget.

Ekszerárak, órák és ezüstárak

hatóságilag engedélyezett

végkiárusítása Fenyőnél

Cluj, Piata Unirii 23, ahol az üzlet végkép feloszlik

A pápa szentté avatta Catalina Thomast, egy palma de mallorcai marannus ivadékát

A spanyol sziget zsidó származású katolikusai vissza akarnak térni ősei hitére

Madrid, december 12. E. Carlebach német-zsidó újságíró, az „Israelitische Familienblatt” szerkesztője a Baleári szigetekre utazott és itt a spanyol kormány engedélyével történeti kutatásokat végzett az ottan élő szárd származású lakosok között, akik mint ismeretes, hosszú évszázadokon át alig keveredtek spanyolokkal, jól lehet a legbuzgóbb katolikusoknak ismerték őket.

Néhány héttel azelőtt a pápa Palma de Mallorca, a baleári szigetek fővárosának egyik hitbuzgó asszonyát, Catalina Thomast, a waldemosai „rózsát” szentté avatta. Carlebach kutatásai során kiderítette, hogy Santa Catalina Thomas zsidó származású volt, ivadéka a régi és büszke Perez családnak.

Mallorcában a tizenkettedik században már zsidók éltek, akik itt kézművességgel és kereskedelemmel foglalkoztak. Sokan közülük mint hajósok bejárták a Földközi tenger országait és meggazdagodva tekintélyre tettek szert. A zsidó nép zöme azonban soha nem jutott abba a helyzetbe, hogy jó módra tegyen szert. Amikor Izabella és Ferdinand kiadták a zsidók kiűzésére vonatkozó rendelkezéseket, Palma de Mallorca zsidói közül csak néhány gazdag zsidó volt abban a helyzetben, hogy elhagyja az országot, a többi nincstelen színlag felvette a katolikus vallást, azonban titokban megtartotta a régi zsidó vallási és népi szokásokat. Földalatti zsinagógákban és gyülekező helyeiken hódoltak az ősök hagyományainak. A hatóságok hallgatólág türték a marannusokat, mert a legjobb kalácskészítők, réz-

munkások és építők voltak, akiknek munkáját nem lehetett nélkülözni az országban. Később azonban, amikor Spanyolországba beözönlöttek a francia kézművesek és a palmai zsidók ebből a szempontból nélkülözhetővé váltak, elkezdtek őket üldözni. 1691-ben nem kevesebb mint 37 marannust égettek el Palma de Mallorca főterén és még a tizenkilencedik század elején is az egyház a mallorcai gettó lakosai ellen azt a vádat emelte, hogy titokban megmaradtak zsidóknak. Akkor a zsidószármazásuk tisztára azért, hogy ezt a vádat elhárítsák maguktól, nyíltan disznóhúst ettek és soha egyetlen misét el nem mulasztottak. A sziget keresztény származású lakói a disznóhús evés miatt „csuetásoknak” (zabálóknak) nevezi őket még ma is. Körülbelül ötven évvel ezelőtt erős akcióindult a zsidó származású palmai iparosok bojkottjára. Akkor Don Jozé Taronji, a későbbi biboros, nyílt levélben állott ki a palmai zsidó-keresztények védelmére és azt írta, hogy ő maga is ezek sorából származik. Fel kell tételezni tehát, hogy Catalina Thomas, akinek ősei a Perez névre hallgattak, szintén zsidó származású volt.

Palma de Mallorcában a marannusok ősi tisztaságukban tartottak meg néhány zsidó szokást. Ezt azért teheték, mert semmiféle kapcsolatuk nem volt a spanyol és portugál szárazföld zsidóival, illetve marannusival. Hogy teljesen leplezzék a zsidósághoz való ragaszkodásukat, sokan közülük kovácsokká és acélművesekké képezték ki magukat és főképpen a katolikus templomok számára dolgoztak. Még ma is soraik közül kerülnek

WIMPASSING

Hó- és sárcipők

Szebbnél szebb divatos formában. A rban és minőségben mindent felülmul. Valódi WIMPASSING-cipő csakis fenti csillagvédjeggyel Nagyban előadás: PALMA-KAUCSUK R. T. TIMIȘOARA

ki a leghíresebb lakatosok. A sevillai, a granadai, a cordovai és a toledo székelyházak ma is megbámolt művészi vasvereteit a palmai „csuetások” készítették. Gyerekeik közül sokan kiűntek az egyházi pályán, sőt a katolikus pártok reakciói között is számos mallorcai zsidó származású politikus tűnt ki.

Carlebach kutatásai során talált néhány héber szöveget is a marannusok régi könyveiben. Ezek a maradványok zsidó mártirokról szólnak. Szombatonként otthon meggyújtanak egy olaj méceset, amely feltűnően hasonlít azokhoz, amiket Palesztinában

használnak. A méceset azonban elrejtve tartják és csak akkor gyújtják meg, amikor a kémkedő spionok elől teljes biztonságban érzik magukat.

Egy része a palmai marannusoknak kivándorolt részint Észak-Afrikába, részint Franciaországba. Akik ottmaradtak, most már, hogy Barcelonában zsidó hitközség is működik, nyíltan át akarnak térni ősei hitére. Ebből a célból átíratot is intéztek a zsidó hitközség elnökéhez, arra kérve őt, hogy tegyen meg minden lépést a kormánytól arra, hogy vallásügyletkéni szervezkedhessenek és nyíltan követ-hessék ősei vallását.

Nagy ünnepélyességgel fogadták Einstein professzort a newyorki kikötőben

A professzor nagy beszédet mondott, amelyben a nemzetközi együttműködés bekövetkezésében való szilárd hitét hangoztatta

Newyork, december 12. Einstein professzor felesége kíséretében tegnap a Helgoland gőzösen a newyorki kikötőbe érkezett. Fogadtatását amelyen Lewinski newyorki német főkonzul is részt vett az amerikai rádió-állomások közvetítették hallgatóságuknak. A professzor a rádió mikrofonjába mondott és az amerikai néphez intézett üzenetében hangoztatta szi-

lárd hitét a nemzetközi együttműködés bekövetkezésében és azt a meggyőződését, hogy az óriási gazdasági hatalommal rendelkező Egyesült Államok megtörhetik az európai háborus hagyományokat. Einstein szavait felesége tolmácsolta angolul a rádióhallgatók számára. A professzort érkezésénél fotóriporterek és újságírók ostromolták.

Apold gyermekedet Höfer hintőpor, krém, szappannal

Egy

Bucures (Az Uj H rest társad lomban ta ma, amely szódott le hósei mind lom ismer lapok nagy be a pári titokzatos rendőrségn megállapít öngyilkoso kosság áld irat mindó hogy dr. P barátnőjét, halva talált gersben.

Mint a L mindössze városrészbé ügyes és s rövid idő a turára tett történt, hog keresték a bukaresti g talyának ve eu kémikus. Az orvos ho kiismeretese vel barátság pedig belesz gébe, Antoin feláldozó od beteg állapo mulva rossza gescu nemso

Tanescu d bant az övve mindennapos nemsokára fe aki nagyon sz nakodott em ni. Hogy mi nem lehetett Tény az, ho nescu dr. ell az országot meg. Hosszas szony is bele vesse az orv Tanescu dr. neascánál lév amely körülb tett ki és min ba. Am ugy az eltitkolták esa okát. Antoin restbe írott le hogy sem az nem találták n reméltek meg gescu fájdalm dolt vissza

Mind SÁNDOR csonyi vá Vágja ki Ön h

BON, tükének 10 s készpénz fizet fogadunk el. máj naptól de SÁNDOR har üzlete Cluj,

Fenti BON érv feltüntetett ol A kiválasztott zalekának lefiá félretesszük és

Sándor h üzlete Cl

Egy bukaresti orvos és páciense feleségének szerelmi tragédiája Párizsban

Szerelmi gyilkosság, vagy kettős öngyilkosság?

Bucuresti-Bukarest, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukarest társadalmi köreit napok óta izgalomban tartja az a véres szerelmi dráma, amely egy párizsi hotelben játszódott le röviddel ezelőtt s amelynek hősei mindketten a bukaresti társadalom ismert személyiségei. A bukaresti lapok nagy tudósításokban számolnak be a párizsi drámáról, amely annál titokzatosabb, minthogy a francia rendőrségnek mindeddig nem sikerült megállapítania, vajjon a dráma hősei öngyilkosok voltak-e, vagy pedig gyilkosság áldozatai lettek. A párizsi távirat mindössze annyiról számolt be, hogy dr. Panescu bukaresti orvost és barátját, Georgescu Antoinettet halva találták meg a Hotel des Étrangersben.

Az orvos tragikus szerelme

Mint a Dimineata írja, Tanescu dr. mindössze 39 éves volt és a grivitai városrészben folytatott praxist. Igen ügyes és szorgalmas orvos volt, aki rövid idő alatt igen tekintélyes klientúrára tett szert. Nem egyszer megtörtént, hogy távoli vidékekről is felkeresték a betegek. Egy szép napon a bukaresti garnizon pirotechnikai osztályának vezetőjéhez, Victor Georgescu kémikushoz hívták Tanescu dr.-t. Az orvos hosszú ideig kezelte igen lelkiismeretesen a beteg kémikust, akivel barátságot is kötött. Időközben pedig beleszeretett a kémikus feleségébe, Antoinette Georgescu-ba, aki önfeláldozó odaadással ápolta férjét. A beteg állapotában egy bizonyos idő múlva rosszabbodás állott be és Georgescu nemsokára meghalt.

A párizsi ut

Tanescu dr. halálos szerelme lobbant az özvegy iránt, akinek csaknem mindennapos látogatója lett és akit nemsokára feleségül kért. Az asszony, aki nagyon szerette elhunyt férjét, vonatkozott ennek a kérésnek eleget tenni. Hogy mi történt ezután közöttük, nem lehetett pontosan megállapítani. Tény az, hogy röviddel ezelőtt Tanescu dr. elhatározta, hogy elhagyja az országot és Párizsban telepszik meg. Hosszas huza-vona után az asszony is beleegyezett abba, hogy küvesse az orvost a francia fővárosba. Tanescu dr. felvette a Banca Româneascănál lévő megtakarított pénzt, amely körülbelül egy fél millió lejt tett ki és mindketten elutaztak Párizsba. Am úgy az orvos, mint az asszony eltöltötték családjuk előtt az utazás okát. Antoinette Georgescunak Bukarestbe írott leveleiből kiderült azután, hogy sem az orvos, sem barátja nem találták meg Párizsban azt, amit reméltek megtalálni. Antoinette Georgescu fájdalmas nosztalgiával gondolt vissza férjére, valahányszor

olyan helyen jártak, ahol azelőtt férjének karján is megfordult. Édesanyjához írott levélben minduntalan arról írt, hogy elhunyt férje mily gyöngéden bánt vele. Egy másik levélben a következőket írja:

Az utolsó levél

„Meghalok a fáradságtól, az unalomtól, este hatkor már elalszom. Az idő borus és szakadatlanul esik. Nem hiszem, hogy korácsonyon tud kibírjam itten. Az orvos délelőtt el van foglalta, délbe elvisz ebédelni, aztán este nyolcig sétálunk. Majd megeázunk és mindketten megvünk ahová akarunk: én megyek lefeküdni és az orvos dolgára. Bárhová is megyek, semmi sem szórakoztat, nagyon el vagyok

keseredve.“

November 26-ikán, hat nappal a tragédia előtt írta Antoinette Georgescu édesanyjának utolsó levelét.

„Allandóan esik, hideg van, köd és délután félháromkor már sötétség. Jól laktam Párizssal.“

A tragikus véget ért orvos egyik barátja elmondotta a Dimineata munkatársának, hogy Tanescunak 15 és 20 millió lej hozományokat ígértek. Ő azonban mértéktelenül szerette ezt a nőt és azért ment el Bukarestből, hogy sem az ő, sem az asszony családja ne zavarják egybekelésüket.

A „Dimineata“ megemlíti végül, hogy a párizsi hatóságok napokon keresztül nyomoztak a dráma ügyében, miután azonban nem tudott semmi-

Ingyen jár az Athenaeum 1930-as ALMANACH

150 oldal, sok képpel annak, aki portóra bélyegben 10 lejt beküld, vagy 100 lejért könyvet vesz és e hirdetésre hivatkozik

LEPAGE

könyvkereskedés Cluj—Kolozsvár

Ilyen pozitív adat birtokába jutni, ami gyilkosság, vagy öngyilkosság mellett szólt volna, egész egyszerűen ad acta tették az ügyet. Ezzel egyidejűleg azonban a párizsi rendőrség átírt a bukaresti rendőrséghez és ennek tudomására hozta a történeteket. Valószínű, hogy a bukaresti rendőrség is be fogja vezetni a nyomozást, amely talán világosságot fog deríteni Tanescu dr. és Georgescu Antoinette drámájára.

Newyork egyik legnagyobb pénzügyi intézete összeomlott

A Bank of United States fizetési képtelenségét jelentette.

Newyork, december 12. A Bank of United States nagybank beszüntette fizetéseit és lezárta üzleti tevékenységét. A bank, melynek egyedül a newyorki Cityben 52 fiókintézete volt, nem bírta a betétesek napok óta tartó ostromát és noha az amerikai jegybank mindent megkísérelt a pénzügyi

bukásának elkerülésére, kénytelen volt fizetési képtelenségét jelenteni. A bank felett a legfelső felügyeletet most Mellon pénzügyi államtitkár vette át, aki a státus megállapítása után odanyilatkozott, hogy a likvidáláskor az összes betétesek igényeit ki lehet majd elégíteni.

A bank feletti felügyeletet Mellon államtitkár vette át

A pénzügyi intézet tavalyi mérlegében 254 millió dollár tartalékot tüntettek fel, míg a betétek összege 203 millió dollár volt.

A tőzsdén a bankbukás nagy zavart keltett. Az árfolyamok olyan mély pontra zuhantak, amilyenre hosszú idő óta nem volt példa.

Giurgiu mellett kisiklott egy tehervonat és rázuhant a pályatest mellett gyalogjárókra

A pályáornék mindkét lábát lemetszette a vonat. Számos halott és sebesültje van a katasztrófának

Bucuresti-Bukarest, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A munténiai Giurgiu állomás mellett tragikus vasúti szerencsétlenség történt. Téves váltóállítás következtében az állomásról kirobogó petróleumvontat kisiklott. A vonat 10 ciszternája felborult és a pályatest mellett haladó járókelőkre zuhant. A vasúti szerencsétlenségnek több halálos áldozata

van. A lezuhanó vagonok halálra zúzták Radu Spiridon parasztembert, feleségét és gyermekét, akik gyalog igyekeztek a pályatest mellett az egyik közeli faluba. A kisiklás pillanatában Grigorescu pályőr a vonat alá került, két lábát tőből lemetszette a mozdony.

A mentőmunkásokat. A szerencsétlenségnek még több áldozata van, akiket még nem sikerült kiemelni a romok alól. A pályatest 150 méter hosszúságban megrongálódott, a közlekedést átszállításokkal bonyolítják le. A vizsgálat megindult annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Giurgiuból azonnal mentővonatot küldtek a helyszínre és megkezdték

Oroszországban egyre erősödik a lázadó parasztságot mozgalma

A cseka emberei Krupkynál meghátráltak a parasztságot elöl

London, december 12. A lapok riporterjei jelentései szerint Oroszországban egyre erősödik a lázadó parasztságot mozgalma. Rechize környékén a zendülők több gabonarekviráló szovjetbiztonsági tisztviselőt megöltek és az elvinni szándékolt gabonaszállítmányok egy részét felgyújtották. Krupkynál szabályszerű tüzharc folyik, amelyben egyelőre a lázadók bizonyultak erősebbeknek. A cseka emberei meghátráltak és erősítéseket kértek, mert nem bírnak a fegyveres parasztságot tuleréjével. Elanekojé és Dub a gaborek-

virálók gépfegyveres osztagok támogatása mellett működnek. Az elkésredett parasztságot a gépfegyverekkel is szembeszáll és a környékbeli erdőkből állandó guerilla-támadásokat vezet a rekvirálók és a karhatalmi közegek ellen. Itt a gépfegyvertűz napok óta ugyyszólván állandósult. A rekvirálósokkal szembeszálló parasztságot szabadcsapatok a kollektív farmokat is megtámadták és többszáz földmunkást, akiket a farmokon találtak, alaposan megverték. Horoskino közelében is parasztszavargások vannak. A karha-

talom két falut, amelynek lakosai veszteségeket okoztak a karhatalom emberei között, felégették. A szovjetkormány erőlyes kézzel igyekszik a lázadó mozgalmat elfojtani.

A SOMÉROK TÁNCESTÉLYE

Ma este 9 órakor lessz visszavonhatatlanul a Somérok táncestélye. Vonzó és igen tartalmas műsorszámok és a szokatlanul nagy érdeklődés előre is egy eddig nem látott sikernek jelei. A somérok hiszik és elvárják mindezek ellenére, hogy barátjaik, mozgalmuk összes pártolói megjelennek ünnepélyükön, ezzel is demonstrálva szimpátiájukat a mozgalom iránt.

— Angliában is kísért a köztisztviselők fizetésének csökkentése. Londonból jelentik: Politikai körökben elterjedt hírek szerint Snowden kincstári kancellár a költségvetési deficit eltüntetésére érdekében a közalkalmazottak fizetésének csökkentése irányában tapogatozik.

Mindenki csak a SÁNDOR cég olcsó karácsonyi vásárjáról beszél

Vágyja ki Ön is az alanti BONT és használja fel!

BON, amelyet a vásárló 10 százalékaiban készpénz fizetés gyanánt fogadjunk el. Érvényes a mai naptól december 24-ig SÁNDOR harisnya szaküzlete Cluj, P. Unirii 9

Fenti BONT érvényes a kirakataimban feltüntetett olcsó versenyárakra is!

A kiválasztott árak ellenértéke 20 százaléka az olcsó mellett csomagját jelre tesszük és ráér december 24-ig kiváltani

Sándor harisnya szaküzlete Cluj, P. Unirii 9

Szenzációs, sütőipari ujdonságok:

GAZDA CIPÓ olcsó táp és vitaminus alig szótt, ára **3 lej**

Finom vajaskifli 1 lej!!!

Mákosrolni 3 lej, Kapható a készítőnél: Katona-sütőde főüzletében, Cluj, C. Victoriei 14 és a fióküzletekben: Str. Memorandului 20, C. Reg. Ferd. 32, Str. Regina Maria 27

ent felülmal. edjeggel MIȘOARA

azonban elrejt- akkor gyűjtják edő spionok elől zik magukat.

marannusoknak Észak-Afrikába. ba. Akik ottma- gy Barcelonában ikődik, nyiltan k hitére. Ebből intézték a zsidó arra kérve őt, len lépést a kor- vallásügyletkét nyiltan követ-

ták Ein- kötőben

a nemzetközi t hangoztatta

őzi együttműkö- és azt a meg- óriási gazdasági zó Egyesült Al- z európai hábo- Einstein szavait angolul a rádió- professzort ér- tek és ujságírók

annal

IROK - IRÁSOK

Két írónő és egy író

Három új külföldi regény jelent most meg egyszerre a magyar könyvpiacra: egy orosz, egy német és egy norvég író-művész munkája.

IRENE NEMIROVSZKY orosz írónő, aki a háború után Párizsban telepedett le s írásai orosz és francia nyelven jelennek meg, egy csapásra híressé tette **Dávid Golder** című mesterműve. A regény rövid idő alatt több százezer példányban jelent meg és minden kultúrnyelvre lefordították. Az írónő a pénz regényét írta meg. Dávid Goldernek a szegény zsidó fiúból lett nagystilű bankárnak sivar életében. Felesége szeretőit, fondorlatait, a maga szomorú helyzetét nem akarja meglátni, mert élteti az imádó szeretet lánya iránt. De amikor ez az utolsó illúzió is elvész s a mult ködében felbuknak az igazi apa gunyos arca, összedől az irigylet karrier és homokra épített élet, a diadalmas grand-seigneur bankár mint testben és lélekben összetört öreg zsidó hal meg.

A külföldi kritika Balzac munkáihoz hasonlította ezt a régen várt, vérbeli regényt, amely most **A milliomas Golder** címen kezd meg magyar pályafutását. Ara kötve 204 lej, füve 136 lej.

A másik regényt a német **Vicki Baum** írta, aki ma Németország legolvasottabb írónője. Regényei hallatlan példányszamban kelnek el, új műveinek közlési jogáért a legelőkelőbb német lapok és folyóiratok vetélkednek.

Vicki Baum a mai kor, a mai Németország és különösképpen a mai amerikai stilusu Berlin írónője. Legnagyobb sikerű műve, amely most **Grand Hotel** címen került a magyar olvasópublikum elé, a nagyváros fényének és árnyainak, romantikájának és realizmusának megragadóan hű képe. A szelhámoságában is gavallér báró, a sikereinek alkonnyulán lévő világhírű énekesnő, a nőügyekben járatos vidéki burzsoá, kis kótkottok az élet utolsó örömeit habzsoló kishivatalnokok és első sorban maga az élő és lélező **Grand Hotel** ennek az izgalmasan érdekes regényének főszereplői. Ara füve 184 lej, kötve 252 lej.

És végül a harmadik új könyv **Andreas Hauklandnak**, a norvégek nagy írójának műve: a **Két nemzedék**. Észak homályos árnyai nyulnak föl sötétben ebben a megragadó regényben: különös, mely belső életet élő emberek nagy gesztusait látjuk egy idegen világ monumentális természetű képeiben keresztesze. Az apák és fiúk összeütközése e regényben nemcsak a nemzedékek harca, hanem két világgépnek drámai találkozása és megmérkőzése. A mely erejű regény nálunk is bizonyára döntő sikert fog aratni. A norvég eredeti szépségeit Hajdu Henrik művészi fordítása adja vissza maradéktalanul. Ara 184 lej.

Mindhárom kötet tartalmához méltó diszes köntösben adta ki az Atheneum. Borítékjukat az új magyar grafikus művészet jeleseihez rajzai díszítik.

KITTENBERGER KÁLMÁN: A MEGVÁLTOZOTT AFRIKA

Alig három éve, hogy Kittenberger Kálmán híres könyve a **Vadász és Gyűjtőtúrton Kelet-Afrikában** megjelent és már is újabb könyvvel lép a nyilvánosság elé, mely a **Megváltozott Afrika** címmel 1928-29. évi ugandai és kongói vadász és gyűjtő kirándulását dolgozza fel. Az eltelt három év alatt a világhír szárnyaira vette a kitünő szerző nevét. Nagy szó, hogy egy ismeretlen nemzet fia az angol irodalomban, az angol közönség előtt szóhoz jutott, sőt az utazási irodalomban tekintélyt emelkedett.

Új könyve, mely ismét egész sor izgalmas kalandon vezet keresztül, egyúttal a pompás megfigyelések kincsesháza is. Kevesen vannak az afrikai vadászok, akik ekkora készséggel és ilyen éles szemmel járják a dzsungel rengeteget.

Mint a könyv címe is mutatja Kittenberger Afrikában nagy változásokat talált azóta, hogy utoljára járt ott, a gyarmatosítás hatalmas lépésekben halad elő-

Grammofón

osztályunkat megszüntetjük kiárusítjuk

gépeket lemezeket

hihetetlen olcsón december 20-ig

tart a kiárusítás. Sokszáz művészlemez: Saljapin, Lindberg, Szigeti, Földessy, Prihoda, stb. Kamarazene-művek: Beethoven, Schubert, Schumann, Hayden. stb. Vidékre utárvétellel küldjük. Nem tetsző nyomban cserélhető

Lepage, Cluj

re, terjed a civilizáció a négek között, de azért vadászársáival rengeteg szűz területet járt be és rendkívül sok értékes és zoológiai megfigyelést tett.

Könyvének 20 fejezete a legizgalmasabb és a legjobban leköti az olvasó figyelmét, csupa eredeti megfigyelés, csupa érdekesség, csupa izgalom: elmondhatjuk, hogy nincs a könyvnek egyetlen fejezete sem, amely nem érdekelne mindenkit, vadászembert és laikust, ifjút és

felöltött egyaránt.

A könyv külső kiállítása a magyar nyomdaipar remeke. 109 eredeti fényképe magában véve is szenzáció. A kiadó **Franklin-Társulat** egyik legszebb könyvét adja e könyvvel a magyar olvasóknak.

Bizonyos, hogy Kittenberger új könyve nemcsak régi híveit fogja magával ragadni, hanem az olvasók új és hatalmas táborát fogja meghódítani.

A francia rendőrség kémirodát leplezett le egy touloni olasz fasiszta lakásán

Megtalálták a touloni partvédelmi tervezetet is a fasisztánál

Párizs, december 12. Toulon francia hadikikötőben fasiszta olaszok és politikai ellenfeleik közötti összeütközések után a közbeavatkozó rendőrség politikai detektívjei házkutatásokat tartottak a harcsofélék lakásán s arra a meglepő felfedezésre jutottak egyik fasisztánál, Victor Daonál, hogy lakásán kémiroda van. A legfontosabb megtalált okmány a touloni partvé-

delmi tervezet, amelyet a haditengerészetnél mindig a legszigorosanban őriztek. A párizsi minisztériumokban a leplezett kémkedés izgalmat kellett, mert arra sohasem számítottak, hogy a partvédelmi tervet valaki is ellophatja. Egy minisztériumi főtisztviselő és a politikai rendőrség több inspektora Toulonba utazott a vizsgálat irányítására.

A porosz államtanács ülésén a kommunisták a sértések özönét zudították Severing belügyminiszterre

Berlin, december 12. A porosz államtanács mai ülésén betérjesztették a porosz költségvetést. Hoepcke-Aschov porosz pénzügyminiszter expozéjában ismertette a birodalmi kormány szükségrendeletének intézkedéseit és azt hangoztatta, hogy a szükségrendelet érvénye következtében emberi számítás szerint helyreállott a porosz állam költségvetésének egyensúlya, de a községek helyzete még mindig igen komoly. Severing

belügyminiszter a költségvetéssel kapcsolatban utalt arra, hogy veszélyt jelentenek a mostani időkben Berlinben, vagy a vidéken a zavargások. A kommunisták a belügyminiszter beszéde közben a sértések egész özönét kiáltották feléje, melyek között a legszelidebb volt a „nyomorult képmutató.” Adenauer elnök a sértegetőket rendreutasította, de azok folytatták Severing gyalázását.

Hamis bukás, hűtlen kezelés és csalás miatt emel vádat az ügyészség a temesvári Szerb Takarékpénztár tizenkét vezetője ellen

A fővádlottak Rajna-Rosenthal és Hauska volt igazgatók

Timisoara-Temesvár, december 12. Az utóbbi esztendő tömeges bankbukása folytán már szinte feledésbe került a temesvári Szerb Takarékpénztár ügye. A pénztárat csődjét a bünyádi feljelentések özöne követte, majd a vállalat igazgatója Rajna-Rosenthal a hitelezők zaklatása elől külföldre szökött. A Szerb Takarékpénztár ügye most újra aktuális lett. A temesvári ügyészség ugyanis tegnap elkészült a Szerb Takarékpénztár vezetői ellen emelt vádirattal és azt a vizsgálóbíróhoz tette át. A vádirat 20

gépírással ivre terjedt és abban a takarékpénztár tizenkét vezetője ellen emelt vádat az ügyészség, hamis bukás, hűtlen kezelés, csalás, okirathamítás és hasonló büncselekmények miatt.

A Szerb Takarékpénztár ügyében beérkezett feljelentéseket egy doszárban kezelik, amely több mint 2000 oldalas. A doszárban főleg Rajna-Rosenthal és Hauskát nevezik meg bünyösnek a feljelentők, akik között sok betétes, de rengeteg nagykereskedő is van. A vizsgálóbíró kijelentette, hogy

a vádirat áttanulmányozása, a feljelentések és a bizonyítékok összehasonlítása és a végleges vádirat elkészítése legalább nyolc napig fog tartani. Nincs kizárva az sem, hogy a tizenkét vádlott közül a vizsgálóbíró egyesek ellen megszünteti az eljárást, viszont másokat helyeznek vád alá, sőt az sincs kizárva, hogy utólagos kijelentése szerint a külföldön tartózkodó vádlottak hazahozatalára megteszik a szükséges diplomáciai lépéseket.

SPORT

1930. évi hivatalos tennisz-ranglisták

A három tagból összeállított „bizottság” (Jacobici ezredes, Báláncsu és San-Galli) által elkészített tennisz-ranglistákat a központ jóváhagyta.

Férfiak: 1. Bunea J. Galac, 2. Cantacuzino herceg, 3. Poulieff G. 4. Botez A. 5. San-Galli A. 6. Dr. Lupp G. 7. Réti T., 8. R. Roman, 9. Welvárth L., 10. Schmidt H., 11. Krupensky, 12. Hamburger L. és Farkas S., 14. Steiner és Székely S., 16. Benedek E.

Hölgyek: 1. Zizovits L., 2. Goleacu L., 3. Goleacu II., 4. Liszka M., 5. Marton L., 6. Arató K., 7. Giurgiucenă, 8. Caracosteană és Deveseri A., 10. Rosin né. 11. Fülöppné.

Végignéve az erólistákat, olyan játékos, aki az idei versenyeken részt vett s aki az összes versenyek eredményeiről tájékozva van, — nagy hibákat fedezhet fel. A férfiaknál az első három helyezett sorrendje nem helyes, mert Poulieff, dacára, hogy a bajnokságban minimális arányban versenyzett szenedett Cantacuzinótól, (döntő set 7:5) első helyet érdemelne, mert az idén is, minden kétségen felül, ő a legjobb román tenniszjátékos s ha már figyelembevétték ezt a versenyt, akkor is az első három játékost 1-3-ig egy miniatúrnak lehetett volna feltüntetni. (Mint ahogy a külföldi szövetségek ezt csinálják ilyen esetben — lásd német tennisz-erólistát). Botez 4-ik helyre realis. Az 5-6-7 helyezések nem helyesek, mert ha San-Galli 5-ik helyét el is lehet fogadni, viszont Lupp dr. 6-ik helye Réti előtt nem realis, mert az exbajnok az idén bizony igen sok versenyt szenedett és a Haggibbor egyik játékost is csak minimális arányban tudta verni. Viszont Réti nek igen nagy eredményei vannak az idén. A 8-9 helyezések jók, viszont a brassói Schmidtnek 10-ik helye egyáltalán meg nem érdemelt, mert semmi eredménye nincsen és ő állandóan indult is II. oszt. számokban eredmények hiányában. 11-ik Krupensky csak Bukarestben szerepel. A 12-16 a játékosokat egy helyen kellett volna osztályozni, mert ugylátszik, arról nem tudnak Bukarestben, hogy a KAC Benedekje két ízben is verte szívós, de nem nagy klasszisu váradí Steinert, épp így Farkas is. Székely pedig nem dicsékedhetik az idén eredményekkel.

A bizottság egyetlen elfogadható indoklása a listára nézve az, hogy bizonyos meghatározott versenyek eredményeit veszi számításba. Viszont ezt nem szabad, mert minden engedélyezett verseny eredményeiről tájékozódva kell lennie a központnak, ami annál is könnyebb, mert például San-Galli Váradon és Vásárhelyen is volt, tehát figyelembe vehette volna ezen versenyek eredményeit is s akkor bizony a szimpatikus Cantacuzino herceg nem volna a második helyen az erólistán. A bizottságban érthetetlenül hiányzik egy erdélyi tag is, (dr. Szabó Miklós), noha az idén már Erdély tenniszsportja legalább is egyenrangú a regátival.

A hölgyeknél könnyebb volt a bizottság dolga, lévén a konkurrencia sokkal kisebb. Az összeállítás meglehetősen jól is sikerült, azonban a bukaresti nő által elfoglalt harmadik hely váratlan és Aszlán Baba kimaradását nem értjük, akinek pedig szép eredményei vannak. (Várad, etc.)

Reméljük a jövő évi ranglista precízebb lesz.

Ro. Gy.

— Brazília száműzött elnöke Párizsba érkezett. Párizsból jelentik: Julio Prestes, Brazília száműzött elnöke Le Havre-on keresztül megérkezett a francia fővárosba. A volt elnök Párizsban szándékozik megtelepedni.

AZ ÁRAK BESZÉLNEK

Karácsonyi nagyvásárunkon!

HELLER & MÖLNAR

DIVATNAGYÁRUHÁZA Kolozsvár, Căfea Reg. Ferdinand 15.

Színes férfi-zsebkendők L 9	Ing- és pyjama-zsebkendők - Lei 27	Tennis-flanellek - Lei 25
Divat női delének Lei 33	Divat ruha flanellek L 44	Divat cérna barchetek L 49
Mintás ruha selymek - Lei 68	Divat ruha bársonyok L 85	Sima divat ruháselymek - Lei 75

HI

Uj Kelet az
bánsági zsidó
Főszervező:
Felelős szerkesztő:
Bukarest
Hátszegi Ernő
Cikkelnk utánn
megjelölés

— **A Haggibbor**
14-én táncos tea
ucca 28. sz. alatt
A multheti nagy
korra biztosítja a
szerűségét. A vas
asszonyai: Adler
gnő, dr. Erős V.
és Rosenfeld Jenő
ként fognak meg
Finkler Muci, F.
stein Ilus, Keller
Róza Edith, Sár
Boris és Szénási
és jökdévről gond

— **Chanuka is**
nand király uti
vasárnap, f. hó 1
ján ünneplés is
és teljes énekar
istentisztelet fél
templom fűtve va

— **Nagy birkozo**
hó 14-én fél 9 óra
munkások székely
Budapesti Vasutas
klubok nagy bir
ősi szezon lezár
a legkiemelkedőbb
sága, mivel a bu
jobbjaikat hozták
verseny maga ba
nek dacára is a sp
foglalkozóknak eg
fog nyújtani, teki
birkozoí első helye
szerte is elismerte
ben a KMSC sport
lának, a birkozo
nepli meg 30 éves
tolo közönség el
bácsi, aki ahol sp
nütt ott van az ő
igy az estély ünne
ra, amiben a közör
ünnepléssel együtt

— **A Keren Haj**
szes tagjait felkér
heti gyűlésen hétfő
az E. Zs. N. Sz. S
alatti helyiségben
ni sziveskedjenek.
tórium.

— **B. Karpin va**
előadása, megfelle
miatt, elmarad.

— **Vasut és luxu**
bolja. Bukarestből
ból jelentik, hogy
xusautót tragikus
Az autó abban a p
a vasuti töltésen, s
ott tolatott. Az au
és száz méterre hu
rad luon, az autó s
nyethalt, a bennülő
autó tulajdonosna
sebesült.

— **Megalakul**
diákszövetség. A k
tanuló zsidó diákok
ják valóra, amikor
születeket egy zsidó
alakítására. Az el
kolozsvári egyetem
vasárnap délután
hívja meg a menza
tandó gyűlésre, ar
zsidó diákszövetség
első lépései fölött d

— **A Mizrahi i**
nukka este. Még
él Kolozsvár zsidó
Chanukka-estélyi, a
előtt a kolozsvári
kes gárdája rendez
kal hívósabb progr
minden tekintetben
f. hó 27-én, szomba
názium disztermébe
Szabó Imre egyfel
ják elő Bergfeld Iz
kalay János aktu
30 tagu bajos gyer
érdekes beállításba
szek ének- és heged
egy külföldi szónok
rael Henrik újszer
teszik élvezetesebb
sorát. A műsor rés
térünk.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banskai zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utánnnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A Haggibbor vasárnap, december 14-én táncos teadélután rendez Király utca 28. sz. alatti új klubhelyiségében. A multheti nagy siker egyzersmindkorra biztosítja a Haggibbor-teák népszerűségét. A vasárnapi teadélután házi asszonyai: Adler Józsefné, Brunner Jeanné, dr. Eros Vilmosné, Noszin Mórné és Rosenfeld Jenőné. Házikasszonyokként fognak működni: Farkas Olga, Finkler Muci, Frenkel Kató, Hartenstein Ilus, Keller Dida, Rados Klári, Róza Edith, Sámson Margit, Steiner Boris és Szénási Manca. Kitérő zenéről és jókedvről gondoskodva van.

Chanuka istentisztelet. A Ferdinánd király uti izr. nagytemplomban vasárnap, 1. hó 14-én, chanuka elsőnapján ünnepléses istentisztelet a főkantor és teljes énekkar közreműködésével. Az istentisztelet fél 6 órakor kezdődik. A templom fűtve van.

Nagy birkozóverseny. Vasárnap, 1. hó 14-én fél 9 órai kezdettel az Építőmunkások székházában tartják meg a Budapesti Vasutas és a KMSC sportklubok nagy birkozóversenyüket. Az éjszai szezon lezáró sportolásnak ez lesz a legkiemelkedőbb birkozó látványossága, mivel a budapesti vasutasok legjobbjait hozzák le a versenyre. Bár a verseny maga barátságos lesz, de ennek dacára is a sportolás és atlétikával foglalkozóknak egy emlékezetes estét fog nyújtani, tekintve, hogy a két klub birkozó első helyen állnak és Európában is elismertek. A verseny keretében a KMSC sportklub Puchlapek Gyula által vezetett, a birkozógárda trénerének ünnepi meg 30 éves jubileumát. A sportoló közönség előtt ismeretes Gyula bácsi, aki ahol sportról van szó, mindegyik ott van az ő tapasztalt rutinjával. Így az estélyi ünneplés formát ölt magára, amiben a közönségnek is része lesz az ünnepléssel együtt.

A Keren Hajjeszód Bizottság összes tagjait felkérjük, hogy a szokott heti gyűlésen hétfő este pont fél 9-kor az E. Zs. N. Sz. Str. Baron L. Pop 10. alatti helyiségében föltétlenül megjelenni sziveskedjenek. Jewish Agency Kura torium.

B. Karpin vasárnapra bejelentett előadása, megfelelő helyiség hiánya miatt, elmarad.

Vasut és Luxusautó halálos karambolja. Bukarestből jelentik: Konstancából jelentik, hogy ott a 814. számú luxusautót tragikus szerencsétlenség érte. Az autó abban a pillanatban haladt át a vasuti töltésen, amikor egy mozdony ott tolatott. Az autót a gőzös elkapta és száz méterre hureolta magával. Conrad Iuan, az autó sofőrje azonnal szörnyethalt, a bennülő Anastasia Pascu, az autó tulajdonosnője súlyosan megsebesült.

Megalakul Kolozsváron a zsidó diákszövetség. A kolozsvári egyetemen tanuló zsidó diákok régi vágyukat váltották valóra, amikor megtették az előkészületeket egy zsidó diákszövetség megalakítására. Az előkészítő bizottság a kolozsvári egyetem összes zsidó diákjait vasárnap délután három órára ezuton hívja meg a menza olvasótermében tartandó gyűlésre, amelyre hivatalosan a zsidó diákszövetség megalakulásának első lépéséül föltött dönteni.

A Mizrahi ifjuság műsoros Chanukka estje. Még élénk emlékezetében áll Kolozsvár zsidóságának az a műsoros Chanukka-estély, amelyet egy évvel ezelőtt a kolozsvári Mizrahi ifjuság lelkes gárdája rendezett. Ezidén még sokat kívánatosabb programmal lép elő ez a minden tekintetben ambiciózus ifjuság. 1. hó 27-én, szombaton este a kat. gimnázium dísztermében, mely alkalommal Szabó Imre egyfelvonásos tréfáját adták elő Bergfeld Izsó rendezésében. Gisz Szalay János aktuális színjátékát egy 20 tagú bájos gyermektársaság játssza. A műsor beállításban, Kolozsvári művészek ének és hegedűszámai, monológok, egy külföldi szónok ünnepi beszéde, Izrael Henrik újszerű konferanszjai és beszék élvezetessé és nivóssá az est műsorát. A műsor részleteire még visszatekintünk.

MÁR CSAK

8

Nevezetes dátum, határhő, sorsfordulópont minden ember életében

Nyeremények kifizetője: **ALBINA BANK**

nap van december 21-ig

A kolozsvári mentők készpénzsorsjátékának huzási napjái!

100 leivel 3,450.000 lejre játszik

1,000.000

Sorsolási eredményről hirtelen és hivatalos nyereményjegyzék

Főnyeremény:

Let készpénzben

Sorsjegyek az ország minden városában kaphatók: Bankokban, piaci árusoknál, tözsdékben, fodrász- és más üzletkiosztókban, úgynököknél stb. Sorsjegyek rendelhetők: 117 lej előzetes beküldése ellenében: Központi sorsjegytiroda Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului 16. szám. — Telefon: 833. sz.

Nagy érdeklődés előzi meg az Erdélyi Zsidó Diákszegélyző országos kuratoriumának első konferenciáját

Cluj-Kolozsvár, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Három havi eredményes munka után az Erdélyi Zsidó Diákszegélyző egyesület országos vezetősége elhatározta, hogy konferenciára hívja össze az egyesület országos kuratoriumát. Ezen a konferencián, amelyet Marosvásárhelyen fognak megtartani december 25-én, az elnökség számot ad az országos kuratoriumnak eddigi munkájáról és egy tervezetet fog előterjeszteni a legközelebbi munkaprogramról.

Mi sem bizonyítja jobban azt, hogy a zsidó diákság intézményes segítség-

nek gondolata a legtermékenyebb talajra talált az erdélyi zsidó társadalom minden rétegében, mint az a körülmény, hogy a kuratorium konferenciáját igen nagy érdeklődés előzi meg s az előjelekből ítélve biztosra vehető, hogy a marosvásárhelyi konferencián találkozni fognak a kuratorium összes tagjai. A marosvásárhelyi konferencia tárgysorozata most készül és fel fogja ölelni az intézményes diákszegélyzés összes problémáit. A tárgysorozat ismertetésére egyébként még visszatérünk.

A newyorki tözsdén az árszeszeségek november havában 1713 millió dollárra rugtak. Newyorkból jelentik: Az értéktözsdéi árfolyamok olyan mélypontra zuhantak, melyekre évek óta nem volt példa. A vasuti vállalatok papírjainál a jegyzések az 1925. évi legalsónyabb értékre estek vissza. Alldandóan igen nagy részvénypakettek cserélnek gazdát igen alacsony árfolyamokon. A most közrebocsátott statisztika szerint november hónapban a newyorki értéktözsdén az árszeszeségek 1713 millió dollárra rugtak.

Eljegyzések. Deutch József Gledin és Dobb Esztike Baia Mare, jegyesek. Goldstein Samu Sant (Ujradna) és Deutch Szerénke Gledin, jegyesek.

További áresések nem lesznek a buzánál? Londonból jelentik: A Daily Telegraph newyorki jelentése közli az amerikai Federal Farmer Board elnökének nyilatkozatát a gabonaárak várható alakulásáról. Az intézmény, melynek birtokában 110 millió bushel buza van, számít arra, hogy a buza elérte mélypontját s további áresések már nem lesznek.

Bizalommal forduljon orvosához, aki hasajtól Artin dragéet fog ajánlani, ha normális, könnyű ürület akar elérni. Olesó.

Bombamerénylet készült a portugál kereskedelmi minisztérium ellen. Lisszabonból jelentik: A kereskedelmi minisztérium épületében ismeretlen tettesek két bombát helyeztek el. A bombák azonban nem robbantak fel, mert mielőtt a benne elhelyezett óraszerkezet a kellő időpontra érkezett volna, a merényletet felfedezték. A tettesek kézrekerítésére megindult a nyomozás.

Burke kanadai pilóta és két társa repülőgéppel roncsait megtalálták Brit-Columbia határvidékén. Londonból jelentik: A nyugatindiai Vancouverből jelentik, hogy az október elején eltűnt Burke kanadai pilóta és két társa repülőgéppel roncsait Alberta és Brit-Columbia államok határvidékén a Sziklás-hegységben megtalálták. Az összetört gép mellett kifeszített vászondarab feküdt, amelyre a pilóták ráfestették az üzenetet, hogy szabadulásuk érdekében megkísérik gyalog a havasokon átjutni. A kutatók később rátaláltak a pilóták táborhelyére is, ahol Burke már éhhalált halt és két társa is teljesen elgyöngyülve, eszméletlenül várta a halált. A most feltalált pilóták felkutatása érdekében október végén repülőgépek indultak a Sziklás-hegységbe s három repülő ezek közül sem tért többet vissza.

Dr. Pollack bécsi vizsgálóbíró Budapestben hallgatta ki a lajnai gyilkosság magyar szemtanúit. Budapestről jelentik: Dr. Pollack bécsi vizsgálóbíró megérkezett Budapestre és Medvés Medikó István budapesti vizsgálóbíró hivatalos helyiségében részt vett a lajnai vadaskertben elkövetett gyilkosság ügyében kihallgatásra megidézett magyarországi tanuk vallomástételénél. Az osztrák vizsgálóbíró holnap Trisztbe utazik, ahol szintén meghallgatja a tanukihallgatásokat.

Egy hollandi földrajztudós tragikus halála Szumatra szigetén. Hágából jelentik: Szumatra szigetén a Maropi vulkán kráterénél halálát lelta Bossardt holland földrajztudós és benszült szolgálója. Hirtelen forró lava tört elő a kráterből és a mérges gázok elbódították és megölték a két embert.

Gyulafehérvári שר fajborok

ismét beszerezhetők יצחק זאב פריעד felügyelete alatt

ELIÁN VIKTOR és FIA

pincészetében Cluj, Reg. Ferdinand 33. Tel. interurban 10-26

VISZONTELADÓKNAK ÁRKEDVEZMÉNY

NAPRÓL-NAPRA

Kellogg ma elutazott Oslóból. Elutazása előtt a sajtó képviselői előtt tett nyilatkozatában hangzott, hogy a hatalmak a békeszerződésekben foglalt kötelezettségek szerint erőlkölni kötelezve vannak a leszerelésre. A genfi bizottsági ülésnek eredménye általános csalódást keltett, de hinni kell abban, hogy a leszerelési konferencia időpontját a januári népszövetségi tanácsi ülésszak meg fogja állapítani s a konferencián valóra válik az egész emberiség reménye: a leszerelés. Kellogg hangzott, hogy az Egyesült Állomoknak nagy érdekei fűződnek a világbéke fenntartásához és ezért kétségtelennek tartja azt, hogy a legközelebbi flottakonferencián Amerikán újra nem fog mulni a tengeri fegyverkezések újabb csökkentése.

Clynes angol belügyminiszter utasítására a londoni rendőrfőnök eltávolította a Scotland Yard bűnügyi muzeumából a háboru alatt lefött német Zeppelinek maradványait. A háborus gyűlölködés idején a roncsokat a muzeum betörőszerszám-gyűjteménye közelében helyezték el, hogy ezzel is kifejezésre juttassák a németekkel szembeni lebecsülést.

Amerikában egyre jobban terjed a miniatűr golfpályák divatja. Egyik előkelő csikágói szálloda, a Morrison Hotel évi tízezer dollárral fizetéssel tréner is szerződött Jack Redmont személyében, aki a miniatűr golfjáték legeredményesebb művelője.

Az „Im Westen nichts neues“ film németországi előadásait a németországi tekintélynek csökkentésére alkalmas volta miatt, a filmcenzura betiltotta. A filmbizottság részéről hangzott, hogy a betiltás nem az ucca nyomására történt, mint ahogy nem vehették figyelembe azt az esetleg bekövetkező fejleményt sem, hogy az amerikai hangosfilmeket retalan visszavonják a német piacról.

A Telephone and Telegraph Journal szerint a világon körülbelül 24 millió 400 ezer telefonállomás van; melyből Newyorkra esik 1 millió 811 ezer 410, Csikágóra 987 ezer, Londonra 661 ezer, Berlinre 515 ezer, Philadelphiarra 448 ezer, Bostonra 440 ezer, Losangelesre 383 ezer és Párizsra 367 ezer állomás.

Névtelen feljelentések alapján egy 1781-ből származó törvény rendelkezéseit képest eljárás indult meg az összes londoni mozik ellen, mert vasárnap mozielőadásokat tartottak. Clynes belügyminiszter az alsóház mai ülésén bejelentette, hogy a grófsági tanács fellebbezést ad be a fellebbezést törvényszék nemrég hozott elvi döntése ellen, melyben leszögezték, hogy vasárnapi mozielőadások tartása törvénybe ütköző cselekmény.

A francia karhatalmi csapatok elhagyták a Saar-vidéket. Párizsból jelentik: A francia külügyminisztérium utasítására ma a francia karhatalmi csapatok kiürítették a Saar-vidék összes gépontjait.

Miért nem jelent meg II. Ottó proklamációját? Kavarodás a püspöki kinevezések miatt, Indexre került Hinder-Fels Ákos, Dr. Waltner kanonokot elítélte a bíróság egy nő megverését. Bankfuzió készül Váradon, A Báró Kemény-család felajánlotta megvételre birtokát az államnak, László Endrét, a Transsylvania-bank igazgatóját igaztalanul vádolja a bukaresti sajtó, Bethlen István gróf bizalmasa Bukarestben járt és sok más kitérő cikk teszi változatosabbá az Erdélyi Futár új számát. Szógyényi Kiss Endre egyszerű riportlapja minden városban kapható.

A bécsi Ronacher-mulató táncduója a Csodabárban. Lapzártakor értesülünk, hogy a kolozsvári Magyar Színház igazgatósága a Csodabár szombat és vasárnap esti előadásaira leszerződte a bécsi világhírű Ronacher-mulató híres táncosparját, a Mourel-duót. A nagyevű táncospar vasárnap délután is fellép a Szökik az asszony előadásán, hétfőn pedig már visszautazik Bécsbe.

allos tenisták

allított bizott-
 Balanescu és
 szített tenisz-
 ovahagyta.
 Galac, 2. Can-
 tieff G. 4. Botez
 P. Lupp G. 7.
 9. Welvárth L.
 Krupensky, 12.
 Sas S. 14. Stei-
 benedek E.
 L. 2. Golescu
 zka M. 5. Mar-
 Giurgiuéné, 8.
 ri A., 10. Rosin

ákat, olyan já-
 senyeken részt-
 senyek eredm-
 an. — nagy hi-
 ferfiaknál az
 sorrendje nem
 lacára, hogy a
 s arányban ve-
 Cantacuzinotól,
 lyet érdemelne,
 en kétségen fe-
 teniszjátékos
 tték ezt a vere-
 három játékos
 átkosnak lehe-
 (Mint ahogy a
 csinálják ilyen
 et tenisz-erő-
 yre reális. Az
 helyesek, mert
 el is lehet fo-
 dr. 6-ik helye
 mert az exbajn-
 sok vereséget
 bor egyik játé-
 s arányban tud-
 nek igen nagy
 idén. A 8-9
 nt a brassói
 ye egyáltalán
 rt semmi ered-
 llandóan indult
 an eredmények
 nsky csak Bu-
 12-16 a játéko-
 tt volna osztá-
 arról nem tud-
 a KAC Bene-
 szívós, de nem
 Steiner, épp így
 edig nem dicsé-
 ényekkel.

elfogadható in-
 e az, hogy bizo-
 rsenyek ered-
 ba. Viszont ezt
 den engedélye-
 ről tájékozód-
 tnak, ami annál
 ddául San-Galli-
 n is volt, tehát
 na ezen verse-
 akkor bizony a
 no herceg nem
 en az erőlistán-
 etlenül hiányzik
 e. Szabó Miklós),
 ily teniszsport-
 ngu a regátival,
 bb volt a bizott-
 kurrencia sokkal
 ás meglehetősen
 a bukaresti nő
 ik hely váratlan
 radását nem ért-
 zép eredményei

ranglista preciz

Ro. Gy.
 elnöke Párizsba
 ntik: Julio Pres-
 elnöke Le Hav-
 kezett a francia
 Párizsban szán-

KÖZGAZDASÁG

Vámemeléssel védik meg a magyar búzát a román import ellen

Ebben a pillanatban a magyar és a román gazdasági köröket egyaránt nagy izgalomban tartja a magyar kormány radikális állásfoglalása a búzárak eltulodása kérdésében. Arról van ugyanis szó, hogy ha a román kormány eltörli a kiviteli vámkat, úgy a román búza Magyarország felé teljesen versenyképes lesz. Illetékes gabonakereskedelmi körökben megállapították, hogy a magyar beviteli vámkok ellenére is a román búza még mindig jóval olcsóbb, mint a magyar, ami a magyar gazdák helyzetét végtelenül megnehezíti. A gazdák körében máris mozgalom indult meg egy vámfelemelési akció érdekében s úgy értesülünk, hogy ennek a tervnek a kormánykörökben is vannak támogatói. Nálunk attól félnek, hogy a magyar

kormány csakugyan kísérletezik majd az újabb vámemeléssel, miután a hangulat úgy a termelők, mint gabona- és lisztkereskedelmi körökben igen elkeseredett. A nagymalmok javarésze már elhatározta, hogy abbahagyja a munkát és sokan be is szüntették üzemüket. Hasonló krízisre ezen a piacon nem tudnak visszaemlékezni.

Nálunk, mint megbízható forrásból értesülünk, újabbán úgy akarnak segíteni a termelőket, hogy a hitelezők szabad beleegyezése alapján ezek adósságait konvertálnák. A konvertálást 30 százalékos készpénz alapú egy román pénzügyi intézmény által a formában, hogy az adósságokat értékpapírokká változtatnák át, amelyek azután állami garancia nélkül amortizálódnának.

Újabb nagy fizetésképtelenségek Németországban. Berlinből jelentik: A kölni Schneider & Wertheim ruhanagykereskedő cég beszüntette fizetéseit. A cég beadványában azzal indokolta a fizetések beszüntetését, hogy vevőinek hatvan százaléka hónapok óta nem fizette a részleteket. A passzívák körülből egymillió márkára rugnak, amelyből szemben 200.000 márkát ér a készlet és a műhely felszerelése. — A berlini E. & A. Verstandig kötőruhágyár fizetése képtelen lett néhány százezer márká passzívával.

Az új kamattörvényjavaslat a legközelebbi minisztertanácson. Bukarestből jelentik: A kamattörvényjavaslat, amelyet a király trónbeszédében is beígért, készülöben van. A törvénytervezet előmunkálatai teljesen elkészültek s a minisztertanács tárgyalás csak az igazságügyi tárca vezetésében beállt változás miatt késétt, de a javaslatot az új igazságügyminiszter, Voicu Nitesen már a legközelebbi minisztertanácson be fogja terjeszteni.

Színház—Mozi

A román Opera műsora

Vasárnap, december 14-én (délután): Traviata.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJANAK KÖZLEMÉNYEI

A szerelem mint orvos: szombaton délután. Szombaton délután ifjúsági előadásban kerül színre a Szerelem mint orvos című énekes, táncos bohózat, amelyet Horváth Árpád, a budapesti Nemzeti Színház rendezője rendezett. A darabban Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Miklóssy Margit, Fekete Mihály, Tompa Béla, Balázs, Nyerges stb. lépnek fel, a zenekart Stefanides vezényli. A darab előtt Rostand remek kis vígjátékát, a Regényeseket adják, Komár Juliskával, Feketével, Tóth Elekkel, Réthelyivel, Lantossal. Az előadást Horváth Árpád vezeti be.

Szombaton és vasárnap este: Csodabár, új atrakciókkal, rendes helyárrakkal

A búzatermelők problémáinak megvitatása. Bukarestből jelentik: Madgearu földművelésügyi miniszter szombaton délelőttre ankétára hívta meg 35 mezőgazdasági kamarának elnökeit. Az ankétán csak azok a kamarák vesznek részt, amelyeknek területén a búzával bevett területek meghaladják a 35 hektárt. A megbeszélésen szóba fognak kerülni a búzatermelés racionalizálásának és a meglévő termés értékesítésének sürgető problémái.

A Bank of Hollywood fizetésképtelen lett. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államokban uralkodó bankkrízis magával ragadta a Bank of Hollywood nevű filmbankot is. A bank főként filmző művészekkel és rendezőkkel, igazgatókkal és vállalkozókkal dolgozott. A betétek három és félmillió dollárra rugtak. Amikor híre járt, hogy a bank bejelentette fizetésképtelenségét, a betétesek és az üzletfelek valóságos ostrom alá fogták a bank épületét, úgy, hogy a rendőrségnek nagy megerőltetésbe került a tömeg szétoszlátása.

Vasárnap félhatkor: Szökik az asszony. Vasárnap délután félhatkor mér sákel helyárrakkal kerül színre a Szökik az asszony című gyönyörű operett, a fő szerepekben Kondorral, Beteghgel, Tompával, Ihással.

Szombaton és vasárnap este: Csodabár, új atrakciókkal, rendes helyárrakkal. Válás után, Horváth Árpád bucsurendezése. A francia vígjátékirodalomnak alig van mulatságosabb, szellemesebb, kacagtatóbb terméke, mint a Válás után, Bisson remekműve. Nálunk hétfőn és kedden adják a Válás után, s az előadást Horváth Árpád, a budapesti Nemzeti Színház rendezője rendezi. Ezzel a rendezéssel bucsuzik el a kolozsvári közönségtől Horváth Árpád, hahatész vendégzereplése után. A fő szerepeket Betegh Bébi, Komár Juliska, Miklóssy Margit, Ihász, Tóth Elek, Fülöp Sándor, Leóvey Leó adják.

Szombaton és vasárnap este: Csodabár, új atrakciókkal, rendes helyárrakkal

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA. Elővételi jegypénztár: Ellenzék könyvkereskedés, Főter. Szombat d. u. 3: I. Regényesek. II. Szerelem mint orvos. Ifjúsági előadás.

olcsó helyárrakkal. Rendezi és bevezeti Horváth Árpád, m. v. Szombaton este 9: Csodabár, új atrakciókkal. Rendes helyárrakkal.

Vasárnap d. u. fél 6: Szökik az asszony. Kondor, Betegh, Tompa, Ihász stb. fellépésével, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este 9: Csodabár. Új atrakciókkal. Ssz. 94.

Hétfőn fél 9: Válás után. Francia vígjáték. Horváth Árpád bucsurendezése. 16. Premiérbérllet. Ssz. 95.

Kedden fél 9: Válás után. 20. B. bérllet. Ssz. 96.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

HULLÓ CSILLAGOK — Greta Garbo, Lars Hanson

Ma, szombattól új műsor kerül vetítésre a Magyar Színházban. Műsoron: Hulló csillagok, dráma 8 felvonásban, a főszerepekben Greta Garbo és Lars Hanson, a két kiváló flimsztár. Előadások: Szombaton 6 és fél 8 óra. Vasárnap d. u. fél 3 és 4 óra. Hétfőn 3, 5 és 7 óra. Helyárrak valamennyi előadás alkalmával 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 óraor matiné: TEMPO HAROLD

Vasárnap d. e. 11 óraor matiné a Magyar Színházban. Vetítésre kerül a közkezdelt Harold Lloyd legszenzációsabb burleszk atrakciója, a „Tempo Harold” 7 felvonásban, kísérő műsor pompás 2 felvonásos burleszk. Helyárrak 15 és 10 lej.

Szombaton csak két előadás 5 és 7 óraor: Adámok és Évák.

Vasárnap d. e. 11 óraor: Matiné. Vasárnap d. u. fél 3 és 4 óraor: Adámok és Évák.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Szombat, december 13.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, időjelzés, 14.30: Tanulók órája. 16: Zenekar. 17: Felolvasás. 17.15: Hírek, időjelzés. 17.30: Zenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 20: Verdi: Alarcos bála e. operája. Közben hírek.

Budapest. 9.15 Hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Versék. Elmondják: Hollán Lili és Derényi Gabriella. 5.30: A Fejes-szalózenekar hangversenye. Bach: Hamlet. Lehár: Paganini. Stolz—Mihály: Sárbogárd, Dombóvár — dal. Berényi—Szövényi: Gyöngyvirágnyláskor. Kallós D.: Sokat szerettem. Middleton: Ott lenn délen. J. Evert: Telefunk. 6.30: „Luca napja”. Irta és felolvassa Fábán Ernő. 6.45: Mit üzen a rádió. 7.30: Felhő Klári. Színműelőadás. Utána 9.30: Honvédegyezred hangv. Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Cigányzene.

Bécs. 19.35: Fall Leó: A szép Rizett e. operettje.

Berlin. 21.20: Kabaré. Frankfurt. 20.15: Suppé: A modell e. operettje.

Hamburg. 22.30: Dalok.

Köln. 24—1: Grammfón.

Varsó, Kattovitz, Poznan. 20.30: Zsidó hangverseny.

Milánó. 20.30: Operett.

Róma. 20.40: Selvaggi: Velencei május ünnep e. operettje.

Pága. 21.30: Jazz két zongorás.

Pozsony. 19.20: Szlovák lakodalom.

Brünn. 21.30: Tánczene.

Apró hirdetések

ERTESETÉS

Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estéként állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Ha valóban izléses szép művészi kézimunkát akar mérsékelt áron, úgy keresse fel az újonnan megnyitott Orgonaszalont, Regele Ferdinand 25. szám.

Leszállított árban ajour és plissé! Új divatu géphímzések fehérneműre is szépen készülnek a Himzószalóban, Kosuth Lajos ucca 4 emelet (volt Unió u. 15 szám).

Ezüstöt legmagasabb napiáron vesző „TACAMUL” ezüstárnyagár, Kornis ucca 6. Renner palota mellett.

ארטה כשר

füstölt libabust bármilyen mennyiségben szállít Salamon Oradea, Francia sor 12

Különbejárati butorozott szoba kiadó. Király ucca 20.

Szechenyi tér környékén száraz pince vagy padláshelységet keresek. Cim Hosszu ucca 1 fűszerület.

Templomi aranyhímzéseket, Thoraköpenyeket, egyleti díszasztalokat, selymes aranyhímzéssel a legművészebb kivitelben olcsó árak mellett készít Jakobiné Cluj, Str. Londrei (Hosszu ucca) 18.

Intelligens zsidó özvegyasszony állás keres háztartásban perfect főzőnő. Schwartz Sára Simleul-Silvaniei, Str. General Mosoiu 30.

Nincsen párja a „Mirjam” vasalónak. Kapható Izsáky fodrásznál Hosszu ucca 1 szám.

Egyik ügyfelem jól bevezetett és kitünően jövedelmező vállalatához 300.000 lej tőkével társat keres, esetleg más elfoglaltsága miatt eladna. A vállalat nyílt üzlete a Főter közvetlen közelében van. Személyes érdeklődésre felvilágosítást nyújt ügyvédi iroda Malom ucca 16-a.

Télikabát, elegáns, meleg, 1200 lejért eladó. Majális ucca 5/a. Rothmann.

Boroshordókat 20—200 literig venni. Ajánlatok Rudolf Mosse Cluj utján.

Stengel-féle Kol Jehuda

HÉBER—RONÁN ABC kapható

Anton Rosenzweig Cluj

הערם אורד טליסם בראהאורלונג

Héber könyvek

gyapju és selyemtalleszek

nagykereskedése. — Gyári árak!

PALYAZAT

A kisenevi ORT egyesület asztalos iskolájába szakoktatót keres. Szükséges ismeretek: asztaloság, technologia és rajz. Ajánlatok az „Unse Zeit” napilaphoz Chisinau, Str. Schmidt 96, D. Polentat címre küldendők.

Ha szolid és megbízható

belyről LIBAZSIR antikegletét beakarja szerezni, írja vagy kérjen árajánlatot

ארטה כשר KLEIN orth. kóser

szir és baromfi-csarnokból Oradea, Saguna 6.

Alapítva 1912

Szállítás postán és vasúton saját bődőben.

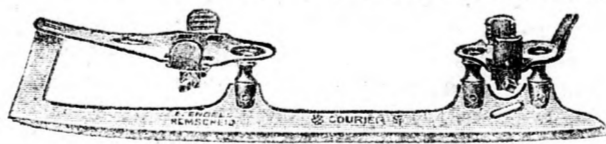

Szemüvegek

orvosi rendelés szerint teljes felelősség mellett készülnek.

Színházi látcsövek, lorgnettek, és kész szemüvegek nagy választékban

Korcsolya kőszőrülés és nikkelezés.

Világhírű „POLAR” korcsolyák

több mint 1000 pár, közel 40 féle minta és kivitelben.

Versenyen kívüli olcsó árakon

Kun Mátvás Fia

1864-ben alapított üzletében, Cluj, Calea Victoriei 2.

Solingeni prima alpacca evőeszközök, zsebkések, ollók, borotvák és egyéb acél-árak.

Onborotváló

készülékek.

valódi Gillette pengék és az összes borotválkozáshoz szükséges eszközök.